

SUVANNON SEUTU

SAKKOLAN JA METSÄPIRTIN PITÄJÄLEHTI

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

Keljan taistelun vuosipäivä kokosi jälleen ErP 6:n veteraaneja omaisineen ja ystävineen yhteen. Kuvassa paikalla ollut tammenlehmäskupolvi, veteraanit ja lotat yhteisessä kuvassa.

N:o 1 • 2002
HELMIKUU

Sotalapsena Ruotsissa
Sivut 14-15

Taipaleen kalastamo
Sivu 18-19

Samoilla Suvannon
rannoilla soudellaan
Sivu 20

Kirjailija kiitteli
Sakkola-museota
Sivu 10

TOIMITUKSEN TUOLI

Hyvää alkanutta vuotta 2002!

Hyvää alkanutta vuotta 2002. Käsissänne on vuoden ensimmäinen Suvannon Seutu, jonka tekemistä ovat rydyttäneet myös vuokselalaiset.

Ohessa pitäjälehdessä tämän vuoden ilmestymisaikataulu. Laittakaahan tarinaa tulemaan - tehdään yhdessä entistä parempaa pitäjälehteä! -MRT

KYLÄLUKuset
KALEVAN KIRKOLLA
Sunnuntaina 3. maaliskuuta
kello 13.

Mukana pastori
Pekka Paakkanen.
Tuletha siekii ja
tuo ystäväiskii kerallais!
Ota katkismus mukahais!

Tampereen Seudun
Metsäpirttikerho

Sakkolan Kirkonkylän
Nuorisoseura ry:n
VUOSIKOKOUS
Pidetään sunnuntaina
10. päivänä maaliskuuta 2002
klo 14. Jaakko Jääskeläisellä,
Lentäjänkatu 33,
Haikka, Pirkkala.
Esillä sääntöjen
määräamät asiat.
Johtokunta kokoontuu klo 13.
Tervetuloa!
Johtokunta

SUVANNON SEUDUN ILMESTYMINEN VUONNA 2002

nro 1 , helmikuu	pe 25.1.
nro 2 , maaliskuu, aineistot viimeistään	ke 6.3.
nro 3 , toukokuu, aineistot viimeistään	pe 19.4.
nro 4 , kesäkuu, aineistot viimeistään	pe 31.5.
nro 5 , heinäkuun loppupuoli, aineistot viimeistään	ke 10.7.
nro 6 , syyskuu, aineistot viimeistään	pe 30.8.
nro 7 , marraskuu, aineistot viimeistään	ke 16.10.
nro 8 , joulukuu, aineistot viimeistään	pe 29.11.

HUOM! Niin juttumateriaali kuin ilmoitusaineistot pitää ehdottomasti olla toimituksessa annettujen päivämäärien mukaisesti. Lehti ilmestyy kahden-kolmen viikon kuluttua ko. päivämäärästä.

SAKKOLAN AINEISTOT lähetetään postiosoitteella Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä. Kysy myös sh-postiosoitetta päätoimittaja Marjo Ristilä-Toikalta p. 040 730 2622 tai 03- 3748 448.

METSÄPIRTTI -aineiston yhteyshenkilönä ja koostajana on toimittaja **ANJA KUOPPA**. Hänelle osoitetaan **KAIKKI** metsäpirttiläisten materiaali, ja aineisto tulee Suvannon Seudun sivuille Anjan välityksellä. Osoite Anja Kuoppa, Sovintola 1, 14240 Janakkala. Sh-posti anjan@mail.htk.fi puh. 044 844 330.

VUOKSELAN yhteyshenkilönä toimii Vuoksela-Seuran puheenjohtaja **TAISTO VIRKKI**. Hänet tavoittaa numeroista 03- 363 1750 tai 050-553 8607.

MATERIAALIA lehteen voi lähettää perinteiseen tapaan paperille kirjoitettuna, mutta jos mahdollista, niin tekstit "korpuille" talletettuina (liitä tuloste mukaan!) tai sähköpostilla mieluiten word-tiedostoina. **KUVAT** toimitetaan joko paperikopioina, negatiivitkin käyvät. Jos kuvat ovat valmiiksi skannattuja, tulee niiden koko ja resoluutio olla riittävä. Kuvat lähetään sh-postilla JPG-tiedostoina. Kysy toimituksesta p. 040 730 2622 **LISÄOHJEITA!** **HUOMIO:** juttujen kirjoittajan ja kuvien lähettäjän pitää aina varmistaa jutun kohteelta ja kuvien ottajalta **LUPA AINEISTON JULKAISEMISEEN**.

TULEEKOLEHTI PERILLE?

Jos et ole saanut
Suvannon Seutua,
ota yhteys toimitukseen
p. 040 730 2622

**TILAA OMA
SUVANNON
SEUTU!
VUOSIKERTA
VAIN
20 EUROA**

PAUKUN PALSTA

Sukuasiaa

Paukut koontuivat 30.6.2001 Pauli Paukun omistamalla Suttilan vanhalla koululla Huittisissa. Kokoukseen osallistui 53 sukuun kuuluvaa.

Aurinkoinen ja lämmin sää suosi kauniille koulun kartanolle kokoontunutta joukkoa. Maittavan lihakeiton ja kahvin jälkeen pidettiin sukuseuran kokous.

Kokouksen puheenjohtajakasi valittiin Hannu J. Paukku, sihteeriksi Jaakko Korpisaari sekä pöytäkirjan tarkastajiksi Kyllikki Pitkänen sekä Pauli Paukku.

Hannu Paukku selvitti kokousväelle Paukku -suvun historiaa, sukututkimuksen nykyvaihetta ja suvun edellisiä kokoontumisia. Sukuseuran perustava kokous pidettiin kesällä 1999 Sakkolan Paukkulassa, jota virallisesti kutsutaan Kaarnajoeiksi. Tähän on ensimmäinen Paukku -niminen esi-isä, Petter Paukku, tullut ilmeisesti jostain Ruotsin vallan alla pidempään olleesta Suomen kolkasta joskus 1600 -luvun puolivälin tienoilla.

Ensimmäisen sukumatkan lisäksi vuonna 2000 tehtiin Sakkolaan, Metsäpirttiin ja Rautuun peräti kolme eri Paukkujen sukumatkaa. Sukumatkaperinnettä päätettiin jatkaa. Seuraava sukumatka tehdään kesäkuun 14. - 17. päivinä 2002. Lupauduin itse hoitamaan matkan järjestelyjä. Jo itse kokouksessa matkalle ilmoittautui yli 20 lähtijää. Päätettiin, että jatkossa teemme joka toinen vuosi sukumatkan suvun synnyinsijoille Karjalan kannakselle. Joka toinen vuosi pyrimme järjestämään sukukokouksen nykyisen Suomen puolella.

Sukupostin kustannusten peittämi-

Paukkuja sukupotretissa.

seksi päätettiin kerätä suvun tilille pieni jäsenmaksu. Tähän mennessä maksaneita jäseniä on ilmaantunut peräti 74. Tilin seurantaa ja seuran juoksevia asioita hoitamaan vahvistettiin jo ensimmäisessä sukukokouksessa valittu sukutoimikunta. Todettiin, että sukuseuran rekisteröinnillä ei toistaiseksi ole kiirettä.

Sukukirjeiden lisäksi päätettiin ilmoittaa sukuseuran asioista Suvannon Seudussa ja Rautalaisten lehdessä, koska suvun juuret Karjalassa ovat pääasiassa Sakkolassa, Metsäpirtissä ja Raudussa. Jotkut sukuhaarat ovat tosin ehtineet levittyä jo ennen sotia muuallekin Kajalan kannakselle kuten Pyhäjärvelle, Vuokselaan, Valkjärvelle, Muolaaseen, Käkisalmeen ja Viipuriin.

Olen kokoamassa Paukkujen sukukirjaa varten tiedostoa. Tähän tiedostoon olen saanut jo yhteensä yli 1.400 sukuun kuuluvan nimeä. Hyvin paljon on vielä aineistoa syöttämättäkin.

Sukututkimus, sukumatkojen järjestäminen ja muu sukuseuratoiminta ovat

varsin hyviä tapoja karjalaisen kulttuurin ja suuperinnön siirtämiseksi seuraaville sukupolville.

Mikä voisi sen läheisemmin ja aidommin tuoda menetetyn kotiseudun asiat sellaista sukulaisten tietoisuuteen, jotka eivät ole kyseisiä alueita koskaan aitoina nähneet kuin se, että joku siellä asunut ja kasvanut vanhemman polven sukulainen niistä kertoo ja henkilökohtaisesti esittelee?

Olemme päättäneet Suvannon Seudun toimituskunnassa, että annamme mielellämme palstatilaa sakkolalaisen, metsäpirttiläisten, vuokselalaisten ja muidenkin kannakselaisten sukujen ja sukuseurojen käyttöön.

Hyvää kevään ja kesän odotusta kaikille

Hannu J. Paukku

Sakkola Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5, 32210 LOIMAA KK
p. 02-7628152
0500-741296
e-mail:
hannu.paukku@punkalaidun.fi

**SAKKOLAN JUHLAT
LEMPÄÄLÄSSÄ
3.-4. elokuuta 2002.**

KUOLLEITA

Tyyne Maria Kempe o.s. Naskali, entinen Tamminen kuoli 24.9.2001 Keski-Suomen keskussairaalassa. Hänet haudattiin Saarijärven kirkomaahan 6.10.2001. Tyyne oli syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa seppä Antti Naskalin ja Maria o.s. Kuparisen seitsemäntenä lapsena 13.9.1920.

Tyyne lähti viimeisenä kotitaltaan talvisotaa pakoon 30.11.1939 kävelen Lapinlahdesta Kiviniemeen. Kiviniemen sillalle hän saapui yhtä aikaa perääntyvien sotilaiden kanssa. Sotilaiden joukossa oli myös Tyynen Tauno-veli. Tapaaminen jäi heidän viimeiseksi, sillä Tauno kaatui talvisodassa.

Talvisodan alkupäivät Tyyne vietti Kylmäkoskella, mutta siirtyi pian töihin Aulangon sotilassairaalaan, missä hän työskenteli talvisodan loppuun asti. Naskalin perhettä talvisota koeteli erityisen raskaasti. Tyynen Toivo-veli haavoittui Sakkolassa Keljan taistelussa 27.12. ja kuoli seuraavana päivänä haavoihinsa kenttäsairaalassa. Tauno-veli kaatui 19.2. Muolaassa silpoutuen miinaan. Rauhan tultua Tyyne meni äitinsä luokse Urjalaan. Keväällä 1940 hän lähti kotiapulaiseksi Vesilahdelle, missä hän oli välirauhan ajan.

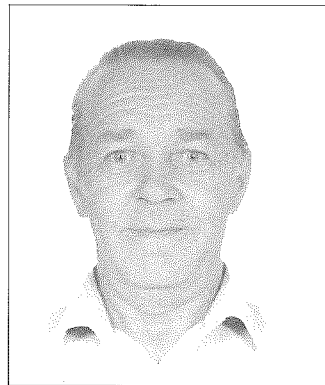

Jatkosodan alettua kesällä 1941 Tyyne lähti muonituslotaksi Lahden-pohjaan. Sinne hän sai tiedon, että Mikko-veli oli kaatunut Syvärin voimaitoksen luona käydyssä taistelussa 16.9.1941. Lahdenpohjassa Tyyne oli vuoden 1942 kevääseen, jolloin hän palasi kotitalalleen Lapinlahteen. Vuonna 1943 Tyyne lähti Hiitolan kenttäsairaalaan varuslotaksi ja toimi siellä sodan loppuun.

Tyyne saapui syksyllä 1944 evakkoon Saarijärvelle Maria-äitinsä sekä Martti- ja Anselmi-veljiensä luokse. Myös Anna-sisar oli tullut Saarijärvelle, minne hän jäi avioiduttuaan asumaan. Äiti ja veljet sijoitettiin myöhemmin asumaan Punkalaitumelle. Tyyne avioitui pian Saarijärvelle saapumisensa jälkeen paikkakunnalla asuvan Eemeli Tammisen kanssa, sai Pauli-pojan ja jäi asumaan Saarijärvelle.

le. Eemeli kuoli v. 1962. Toisen avioliittonsa Tyyne solmi kirkkonumme-laisen konstaapeli Arne Kempen kanssa v. 1965 ja muutti asumaan Kirkkonummelle, mistä hän muutti takaisin Saarijärvelle Arnen kuoltua v. 1994.

Tyynen rakkaita harrastuksia olivat erityisesti käsityöt, ruoanlaitto ja kalastus Siuntion kesämökillä. Kirkkonummen-vuosinaan hän osallistui aktiivisesti karjalaisten toimintaan. Hänen Saarijärven-kotinsa seinällä oli näkyvästi esillä Sakkolan kartta. Kotiseutu oli jäänyt pysyvästi Tyynen mieleen, joskaan hän ei halunnut vierailla siellä enää vieraan komennon vallitessa.

Aaro Olavi Kallonen syntyi Sakkolan Lapinlahden kylässä Elsa ja Juho Kallosen pojaksi 24.6. 1926.

Niin monen muun tavoin, alkoi Aaronkin evakkoretki Sakkolasta hevosella Saarijärvelle. Aikaa kului, ja myöhemmin tämä retki jatkui vielä Merikarvialle. Sinne elämä sitten asettui. Isä Jussi osti maatilan ja työtä riitti koko perheelle. Elämä kulki eteenpäin ja isä luovutti tilan pojilleen. Aaro, pojista nuorimpana lunasti veljeltään tilan itselleen ja jatkoi vaimonsa kanssa tilan hoitamista aina vuoteen 1964 asti, jolloin Aaro perheineen muutti Ruotsiin.

Ruotsissa Aaro toimi saman linja-autoyrityksen palveluksessa asentajana kaikki työssöölo vuotensa.

Pitkäaikaisen sairauden viemänä Aaron voimat uupuivat Märstassa ruotsissa 29.10.2001. Kallis ystäväme sekä rakas sukulaisemme siunattiin haudan lepoon 15.11.2001. Kaipaamaan jäivät vaimo Alfa, pojat Ari ja Kim perheineen, sekä sukulaiset ja ystävät niin suomes-sa, kuin Ruotsissakin.

Sari Johanna Rautanen

KUOLLEITA

Viljo Pulakan muistolle

Viljo Pulakan, elinaikaisen ystävänä, matka päättyi Keljan taistelujen vuospäivänä 27.12.2001.

Viljon kanssa oltiin ystäviä lapsuudesta lähtien, Petäjäjärven ahon ympäristen poikina meillä oli kosketus joka päivä siitä asti, kun kävelemään opittiin. Monet poikien leikit siellä koettiin. Sirkka lyötiin ja muita yksinkertaisia pallopelejä, kuten kuningasta ja lukkaria, pelattiin muiden kisailujen ohella.

Kiertokoulu ja kansakoulu sekä ripikoulukin yhdessä käytiin. Harrastuksia oli paljon, osallistuttiin kylän muiden poikien kisailuun, joskus pieneen pahantekoonkin. Kun vähän vartuttiin, oli erittäin hauskaa keväisin, kun meidät hyväksyttiin tukin uittoon; ei meitä poikia kylläkään päästetty koskelle, jossa ruuhkan purkamiset olivat vaarallistakin, vaan meidät lähetettiin Saijajoen alajuoksulle, jossa ohjailimme tukkien kulkua vanhempien miesten mukana.

Meitä poikia oli Viljon ja minun lisäksi Puolakan Jussi. Vietimme mukavia kesäpäiviä melkein omissa oloissamme. Uittopomot poikkisivat harvoin, me tiputelimme mahlaa vieressä olevasta metsästä, hajotimme variksen pesiä ja koetimme kuluttaa aikaamme mukavasti. Meillä olivat niinkään holhoojina iäkkäät uittomiehet Mönkäreen Eljas, Ämmälän Antti ja Kallosen Antti, jotka meille kertoivat menneitä asioita ja monia omia retkiään. Ja vain Kallosen Antilla oli kello, jota usein katsottiin. Uittomiehen päivä oli 10-tuntinen.

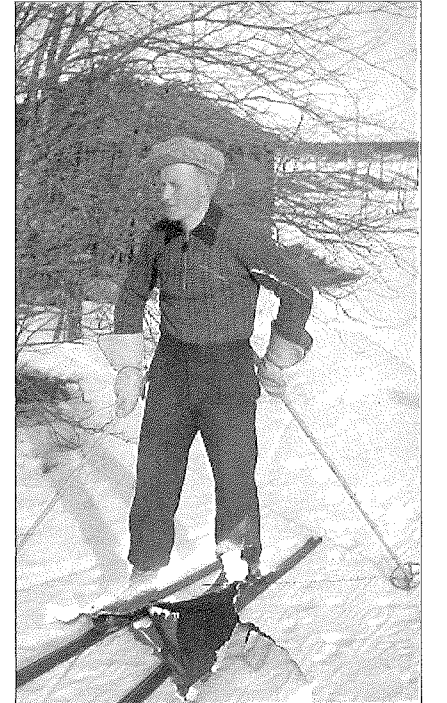
Ukot pitivät meitä kuin omina poikinaan. Kallosen Antti sanoi kerran sanoneensa ukko-pomolle, Pursiaisen Aatamille, että pojat Pulakan Viljo ja Raaskan Yrjö ovat ensimmäisen numeron poikia. Tämä tunnustus hieman muuttui, kun Viljon kanssa olimme käyneet Antin naurismaata verottamassa...

Muita yhteisiä harrastuksia oli tietysti onkiminen Lännäjärvestä ja yläjoesta. Onkiminen kuului melkein jokapäiväisiin harrastuksiin. Kerran oli vähän erikoisempikin kalareissu Lännäjärvelle. Siellä on metsäpuolella sellainen matala ruovikkoalue, johon varsinaiselta järveltä on vain kapea menopaikka, syvyyttä alle puolen metrin. Siihen kerääntyi paljon ahvenia ja kerran juhannuskokkojen tekoaikaan mentiin sinne kalastamaan, Viljo ja veljensä Yrjö sekä minä, ja viriteltiin verkko poikittain, ja vedessä porskuteltiin ja ajettiin kaloja verkkoon. Kaloja tuli niin paljon, ettei niitä mihinkään vartaihin saatu sovitettua. Keksittiin, että Pulakan Yrjöllä oli vahvat pellavaiset piikkohousut, jotka sitten otettiin käyttöön. Lahkeen suut sidottiin, ja kaksi lahkeellistahan niitä ahvenia oli. Lienen ollut vähän lain vastaista tällainen kalojen väkisin pyynti, mutta eipä silloin tullut mieleen...

Lukumattomat pyörämatkat naapurikyliin tansseihin ja moniin tilaisuuksiin tehtiin yhdessä. Silloin ei ollut dynamolyhtyjä polkupyöriin, ja suurella poikajoukolla oli vain kaksi karbidilyhtyä; Viljolla ja Pursiaisen Lekalla. Näiden valossa sitten poikien pyöräroikat kulki, pieniä kolareitakin satui.

Olen tässä halunnut kertoa muutamia yksityiskohtia Viljon ja minun nuoruusvuosilta. Sitten alkoivat miehisemmät hommat. Suojeluskunnan harjoitukset kuljettiin yhdessä. Suojeluskunnan harjoituksia, kursseja ja kilpailuja oli tiheään. Välillä tanssittiin lukuisat talkoot ja sotaväkeen lähtiäiset ynnä muut, ja vietettiin vielä suhteellisen huoletonta nuorten ihmisten elämää, joka sitten katkesi talvisotaan.

Talvisodankin olimme Viljon kanssa samassa suojajoukkojen yksikössä. Sitten oltiin jatkosodassa ja toisistamme erossa, Viljo Syvärillä ja minä Kannaksella. Viljo anoi meidän pataljoonaamme, ja määräsi hänet minun komppani-aani. Taas olimme yksissä. Minä olin oman toimeni ohella pataljoona urheilupseeri ja kokoilin hiihtoporukkaa, johon Viljo tietysti hyvänä hiihtäjänä tuli.

Yrjö Raaskan albumista löytyi kuva elinikäisestä ystävästä; Viljo Pulakan hiihtämässä Petäjäjärvellä vuonna 1938.

Välillä hiihdeltiin Petäjäjärvelle, lähellä kun oltiin.

Jatkosodan jälkeen tiemme veivät eri suuntiin. Molempien kodit ja kisakentät sekä nuoruussuunnitelmat olivat kaatuneet.

Eri ei kuitenkaan ollut lopullinen, sillä Vesilahdelle molempien perheet tulivat. Täälläkin usein tapailtiin, joskin kummankin työt ja tehtävät vaativat oman paneutumisensa.

Viimeksi tapasin Viljon toista vuotta takaperin. Sairaus oli jo alkanut viedä mukanaan, samoin kuin itseänikin. Elämän pituinen ystävyys oli kuljettu loppuun. En usko, että monillakaan ihmisillä on ollut mahdollisuus elää näin kauan toistensa tuntumassa.

Olen jäänyt muistelemaan yhteisiä retkiämme, ja tässä olen tahtonut kertoa muistin murusia yhteisistä kokemuksista, myös vähän kotikylän ihanaista päivistä.

Viljo on lähtenyt, rauhaisaa lepoa. Muistot säilyvät.

Yrjö Raaska

Rakkaamme
Onni Urpanen
s. 25.2.1918 Sakkolassa
k. 28.11.2001 Kemissä

Kaipauksella
Hilkka, Tuomo ja Antti-Pekka
kummityttö
veljen lapset perh.
muut sukulaiset ja ystävät

On tuska, sairaus, kyyneleet nää
sun kohdaltas ohi kaikki tää.
Nyt aurinko kirkas ja lämpöinen
on paistava sulle ikuinen.

Siunaus toimitettu läheisten ja ystävien läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

KUOLLEITA

Eevi Agne Rantanen, os. Viskari. Äitimme oli syntynyt 7.11.1919 Sakkolan Keljan kylässä, ja nukkui pois 5.10.2001 Huittisten terveyskeskuksessa. Eevi syntyi Juho ja Anna-Liisa Viskarin perheeseen kolmantena lapsena Teuvon ja Jennyn jälkeen. Perheen hän perusti Huittisten Huhtamoon Toivo Rantasen kanssa saaden kaksi poikaa.

Viime lehteä lukiessamme oli erittäin mieltä lämmittävää nähdä valokuva äidistämme, joka oli otettu rukiin leikkuutalkoista Kuupon pellolla.

Markku Rantanen

Hilma Helena Myllylä, os. Naskali, syntynyt Sakkolan Arkuntanhuassa 7.3.1920, kuoli 3.11.2001 Ruovedellä.

Hilman Myllylän Tauno-veljen vaimo Eeva Margareeta Naskali, os. Kuivalainen, syntynyt 1.10.1932 Viipurissa, kuoli 20.11.2001 Tampereella.

Kahden hyvän ihmisen maallinen evakkomatka päättyi Ruoveden kirkkomaalle, Hilman 16.11.2001 ja Eeva 24.11.2001. Molemmat siunasi kirkkoherra Lauri Riihijärvi.

SUVANNON SEUTU JULKAISEE

jokaisessa numerossaan

*merkkipäivät

*edesmenneet

*kastetut

*valmistuneet

* yms. perhetapahtumat.

Lähetä tiedot toimitukseen, liitä mukaan myös valokuva. Kysythän asianosaisilta luvan tietojen julkaisuun!

Vanhoja valokuvia etsitään luovutetusta Karjalasta

Onko sinulla vanhoja valokuvia, joiden aihepiiri liittyy luovutettuun Karjalaan? Nyt sinulla on mahdollisuus valokuvien avulla kertoa jälkipolville, minkälaista elämä luovutetussa Karjalassa oli ennen sotia. Kuvia voi lähettää alla olevaan osoitteeseen. Kuvat kopioidaan tietokoneen muistiin ja palautetaan lähettäjälleen takaisin täysin vahingoittumattomina.

Valokuvat tulevat esille Luovutettu Karjala -nimisillä Internet-sivuilla. Sivuston laatiminen on kestänyt jo parin vuoden ajan ja päämääränä on, että jokaisesta luovutetun alueen pitäjistä, kaupalasta ja kaupungista tulee edustava esittely teksteineen, kuvineen ja karttoineen.

Kaikkien kokonaan tai osittain luovutetun pitäjien, kauppaloiden ja kaupunkien kartat on jo piirretty digitaalisesti muotoon. Valmiit pitäjäkartat ovat nähtävillä Internetissä osoitteessa <http://www.luovutettukarjala.org>.

Karttojen piirtämisen jälkeen on tarkoituksena laatia koko luovutettua Karjalaa koskeva valokuvagalleria Internet-sivuille. Näiden valokuvien keruu on parhaillaan menossa, mutta kuvaa puuttuu vielä paljon, lisää kaivataan lähes joka pitäjistä.

Internet-sivuilla on tällä hetkellä jokaisesta pitäjistä kartan lisäksi myös lyhyt kirjallinen esitys. Mikäli pitäjaseura tms. haluaa muuttaa kyseistä tekstiä tai lisätä siihen jotain, on se mahdollista, kunhan uudet tekstit toimitetaan sähköisessä muodossa, esimerkiksi sähköpostina, allekirjoittaneelle. Toiveena olisi myös, että kaikkien luovutetun Karjalan pitäjien kylistä tehtäisiin kyläkohtaisia esittelyjä.

Sivuston tekstejä on monelta taholta toivottu käännettävän myös englanniksi ja venäjäksi. Käännöstyö tapahtuu nopeimmin siten, että pitäjäteistöt itse käännettävät pitäjänsä esittelytekstin em. kielille ja lähettävät käännökset allekirjoittaneelle sähköpostina.

Jotta sivuilla oleva tieto olisi mahdollisimman luotettavaa, olisi jokaisen

pitäjäteistön hyvä tarkastaa sivuston kartat ja tekstit. Muutosten ja korjausten tekeminen tapahtuu ottamalla yhteyttä allekirjoittaneeseen. Digitaalisesti muotoon piirrettyjen karttojen tietoja on helppo muuttaa, samoin tekstien. Monen pitäjäteistön kanssa onkin tätä työtä tehty kuluneen syksyn aikana.

Luovutettua Karjalaa käsittelevä Internet-sivusto on kerännyt olemassa olonsa aikana jo yli 45 000 kävijää ja palaute on ollut runsasta ja kannustavaa tekijälleen.

Internet tunnetaan yleensä erityisesti nuorten tiedonhankintakanavana. Siksi sivuston kautta on ilmoitautunut mm. Juuret Karjalassa-rekisteriin useita satoja karjalaisjuurisnuoria.

Lähde nyt sinäkin kaivamaan laatoistasi vanhoja valokuvia ja lähetä ne allekirjoittaneelle. Kaikki vanhat kuvat käyvät, kunhan niissä on tiedot missä ja milloin kuva on otettu. Lisäksi olisi hyvä olla tiedot ketä tai mitä tapahtumaa kuva esittää. Kuvissa pitää tietysti olla myös myös kuvan omistajan nimi ja osoite, jotta kuvat voi palauttaa. Ainoastaan valokuvat käyvät tähän tarkoitukseen, kirjoista tai lehdistä kopioituja kuvia ei tähän tarkoitukseen voi käyttää.

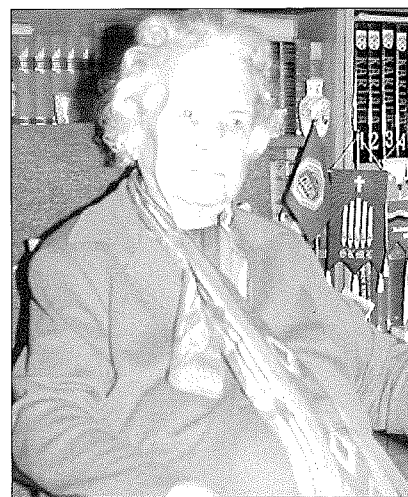
Voit myös osallistua pitäjäteistösi kautta pitäjääsi koskevan kirjallisen esittelyn tarkistamiseen ja kääntämiseen. Tällä tavoin omalta osaltasi tuet karjalaisen kulttuurin välittymistä nuoremmille sukupolville. Tämä työ ei maksa sinulle tai pitäjäteistöillesi muuta kuin hieman vaivaa tärkeän asian eteen.

Luovutettu Karjala -sivusto löytyy Internet-osoitteesta: <http://www.luovutettukarjala.org>

Seppo Rapo
Vesilaitoksentie 381
65370 Vaasa
Puh. 06-3168 200
Gsm 050 334 1944

E-mail: seppo.rapo@luovutettukarjala.org

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

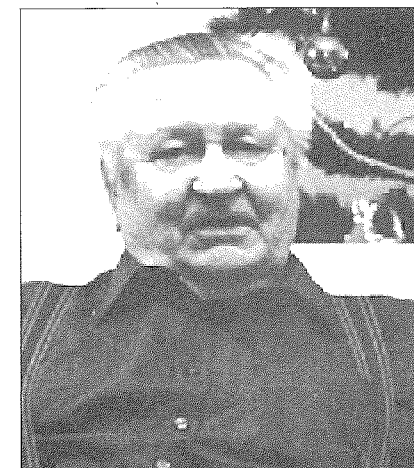
Veera Parilo on täyttänyt 80 vuotta lokakuun 23. päivänä 2001. Syntymäpaikka Sakkolan Vilakkalassa. Toimipaikka on ollut Kouvolassa, kaupungin palveluksessa 35 vuotta. Eläkkeelle hän jäi vuonna 1984 pääkirjanpitäjän virasta.

Veera Parilolla on ollut monia harrastuksia, kuten vapaaehtoinen maanpuolustustyö, sotilaskotityö ja taideharrastukset.

75 vuotta täytti 20.10.2001 Hilkka Ristilä, os. Raaska, Lempäälän Himminkodossa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä.

Paula Kuuppo, os. Kuparinen, syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa, täytti 75 vuotta 6.12.2001 Valkeakoskella.

80 vuotta täytti 6.1.2002 Vilho Hakulinen Rovaniemeltä. Hän on syntynyt Sakkolassa, Hovinkylässä, Heikki ja Katri (os. Lamppu) Hakulisen 8-lapsisen perheen toiseksi vanhimpana lapsena.

Sodan jälkeen hän muutti Lappiin ja tapasi siellä vaimonsa Eilan. He asuivat mm. Kaunispäällä, Oulussa, Laanilassa Saariselällä ja Rovaniemellä. 70-luvulla perheen tie vei Ruotsiin, Motalaan, jossa työtä jatkui 12 vuotta ja -82 oli eläkkeelle siirtyminen edessä ja sillon muutto takaisin kotimaahan, Rovaniemelle tapahtui. Kolme lasta, Helena, Sakari ja Heikki juurtuivat Ruotsiin.

Viimekesäisellä Hovinkylän juhlatmatkalla hän oli mukana ja sai vihdoinkin nähdä kauniin Karjalan ja lapsuuden kotimaiset uudelleen.

Merkkipäivää vietettiin Ruotsissa Motalassa puolison, lasten, lastenlasten ja sukulaisten kanssa.

SANANPARSIA

*Nuor on terve syötyä, vanha yön levättyä.

* Vaikk vaiva ois varpaas, nii syvästi se syyhäsöö.

*Se kissaa kiittelöö, kell ei oo muuta elukkaa.

Sutkauksia muisteli Aila Mäkinen, os. Vulli Jyväskylästä.

Taisto Virkki

Hengellisillä päivillä Vaasassa:

Ihmisen elämänkaari ristiäisistä hautajaisiin

Vaasassa kevättalvella vietettävät Karjalan Liitto ry:n valtakunnalliset Hengelliset päivät 16.-17. maaliskuuta 2002 liittyvät pitkän perinteen ketjuun. Vaasan Hengelliset päivät ovat jo 44. päivät, joiden aikana kokoonnutaan yhteisiin jumalanpalveluksiin ja muihin tilaisuuksiin hakemaan lepoa, rauhaa ja hengen virkistystä sekä valmistautumaan pääsiäisen viettoon.

Jumalanpalvelusten ja muiden hengellisten tilaisuuksien lisäksi Vaasassa on ohjelmassa elämänkaariseminaari, joka käsittelee ihmisen hengellistä elämää kehdestä hautaan. Seminaaris- sa pyritään käsittelemään aihetta erityisesti Laatokan Karjalan näkökulmasta muuta Karjalaa kuitenkin unohtamatta. Syynä Laatokan karjalaisen näkökulman valintaan on se, että entisen Vaasan läänin alueelle asettuneet evakot olivat pääosin lähtöisin Laatokan Karjalasta.

Hengellisten päivien yhteyteen kaa- vaillaan myös erilaisia näyttelyitä ja muita tapahtumia.

Hengellisten päivien keskuspaikkoi- na tulevat olemaan Vaasan kirkko sekä Vaasan ortodoksinen kirkko, joista jäl- kimmäisellä on mielenkiintoinen, Kar- jalaan liittyvä tarina takanaan.

Vaasan ortodoksisen seurakunnan historiikin mukaan kenraalikuvernööri oli kirkkoa suunniteltaessa 1860-lu- vulla pyytänyt Viipurin kuvernööriltä kopiot Käkisalmeen rakennetun kir- kon piirustuksista. Piirustukset lähe- tettiin Vaasaan saman vuoden marras- kuussa, ja lääninarkkitehdille annetiin tehtäväksi laatia kustannusarvio samanlaiselle kirkolle Vaasan. Vertai- lua siitä, kuinka samanlaisia näistä kirkkoista tuli, ei ole kyetty tekemään, koska piirustuksia ei ole löytynyt. Vaasan Ortodoksisella kirkolla on toi- nenkin yhteys Laatokan Karjalaan, sil- lä sinne on sijoitettu osa luovutetun Valamon luostarin ikoneista.

Hengellisten päivien järjestelyistä vastaa Vaasan Karjalaseura ry.

Näyttelyn avajaisia vietettiin kutsuvierastilaisuutena 10.1.2002. Vasemmal- la Riina Munne ja oikealla Minna Aho.

Historiallisia juhla-asuja Hakkarin Kartanossa

Hakkarin kartanoravintolassa Lem- päälässä on esillä naisten historiallisia juhla-asuja 1400-1700 – luvulta. Näyttelyn nimenä kulkee ”Re- nessanssi-morsian ja Rokokoo-prinses- sa”. Näyttelyn ovat koonneet lempää- läläiset ystävykset ja entiset työtove- rit Minna Aho ja Riina Munne.

Minna on 27-vuotias ja valmistunut Pyynikin ammattioppilaitoksesta pu- kuompelijaksi/mallipukineiden val- mistajaksi. Riina on 21-vuotias vaate- tusalan opiskelija. Riinan tähtäimenä tällä hetkellä on vestonomin tutkinto Jyväskylän ammattikorkeakoulusta.

Riinan sukujuuret tulevat molempi- en vanhempien puolelta luovutetun Karjalan tunnetuista kulttuuri- ja käsi- työpitäjistä. Isän suku on Kivennaval- ta ja äidin sukujuuret ovat Sakkolan Haparaisissa. Sakkolalaiset isovan- hemmat olivat Juho Viljami ja Elsa Kopperoinen. Riinan äiti Anneli Kop-

peroinen ehti hankin syntyä Haparai- sissa ennen evakuoitua.

Näyttelyään varten Riina ja Minna ovat tutkineet muodin historiaa, piir- täneet malleja, hankkineet tarvittavaa materiaalia Tampereelta, Helsingistä ja Tallinnasta. Itse pukujen työstäminen on vienyt työtunteja vähintään 75-100 tuntia/puku. Puvut sisältävät runsaasti erilaisia yksityiskohtia ja tarvittaessa esimerkiksi puuttuvat ornamenttikuvi- ot on maalattu itse käsityönä.

Näyttely kartanossa on avoinna hel- mikuun loppuun asti. Kaikki näytte- lyn juhla-asut myydään näyttelyn ku- luessa ja tuotolla pyritään kompensoi- maan materiaalikustannukset.

Karjalaiseen kulttuurin olennaisesti kuuluneet kädentaidot siirtyvät siis yhä uusien taitajien käsissä eteenpäin.

Jouni Koivisto

Viiksanlahden koululaisia

Eino Kuisman albumista löytyi vanhoja kuva Viiksanlahden koululaisista Valkjärvellä. Toisen kuvan lapset ovat 1920 syntyneitä ja toisessa poseeraavat 1924 syntyneet.

Eeva Kilpi ihastui Sakkola-museoon

Lempäälän kansalaisopiston, nykyisen Lempäälä-opiston kirjakahvila eli me allekirjoittaneet olimme rekrytoineet Eeva Kilpeä jo kolmisen vuota sitten tulevaan Wanhalle Asemalle kirjallisuuden ystäviä ilahduttamaan. Silloin keskustelumme jäi melko lyhytsanaisiksi. Kirjailija totesi jämerästi: - Mie en toivu vähää aikaa. Miult kuo-liit sekä äiti että poika. Enkä mie lähe minkäänlaisii kirjallisuuspiireihinkää, ainakaa pitkii aikoihi. Mie valitan...

Viime kesänä kuitenkin palasimme asiaan ja soitimme Savoön korpimökille. Eeva Kilpi oli saanut kahdeksan vuoden urakkansa *Rajattomuuden aika* julkaisukuntoon. Kirjailija itsekin oli hyvällä mielellä ja suostui empi-mättä kutsuun. Mutta kirjakahvila - esiintymiseen tuli nyt vielä yksi ehto. Kilpi muisti ehdottamamme Sakkola-museon.

- Jos mie viel senkii näkisin, nii mikä ettei...

Kirjakahvilan vetäjänä sain paljon kiitosta syksyn nimekkäistä vierailijoista: oli Olli Jalosta, Risto Rasaa, Eeva Kilpeä, Junior-Finlandia -ehdokasta. Vierailupäiväksi oli sovittu alun perin Lempäälän kulttuuriviikon pää-töspyhä, 18.11. Kuinka ollakaan, "kor-keat tahot", olivat toista mieltä. Kilpi voisi tulla jo 11.11., koska tuona jäl-kimmäisenä päivänä olisivat vielä hait-tana Sääksjärven koulun vihkiäiset. Otimme riskin, vaikka tiesimme, että tuona aiempänä päivänä oli päälle-käin monta tilaisuutta paikkakunnal-lamme. Ja vielä kaikenlisäksi isänpäi-vä.

Nyt kirjailija joutui veivaamaan ki-reätä syksyn ohjelmaansa uudelle syk-kyrälle. Piti vaihtaa Savonlinnan ja Lappeenrannan palaverieita ja sovitel-la se Lempäälän tulokin oikeaan vä-liin. Mitähän tästäkin tulee?

Vielä yksi hauska välikohtaus tapahtui Kilven matkajärjestelyissä, kun hän otti yhteyttä matkatoimistoon. Sieltä nimittäin pamautettiin kylmästi: Teil-lä on sitten Tampereella junan vaihto. Sanomatta oli vain jäänyt, että täytyy

Museovas-taava Juha Kuisma esit-teli Sakkola-museota Eeva Kilvelle. Kirjaili-jan kiitteli museon anti-mia myös Elsa Mäkelälle ja Soili Turkkiselle.

palata takaisin päin, koska pääkaupun-gin juna ei pysähdykään Lempäälässä. Kilpi soitti hädissään vielä meillekin, jolloin sitten sovittiin, että hänet haetaan Toijalasta. Ja näin tapahtuikin, ja tällä järjestelyllä kirjailijalle jäi lyhy-ehkö aika myös päätoiveensa toteutta-miseen, Sakkola-museolla käyntiin ennen kirjakahvilan ohjelmaosuuden alkua.

Ajaa huristelimme tuon parikymmen-tä kilometriä käsittävän matkan ja tu-limme aikataulun mukaisesti Museo-raitin Sakkola-museolle. Siellä odotte-livat jo Elsa Mäkelä, Turkkiset ja Juha Kuisma maankuulua karjalaista sanan-taitajaa. Huone huoneelta oppaat se-littivät porsaspitäjän historiaan, soti-en aikaa, henkilöitä ja ennen kaikkea monenlaista esineistöä. Yhä uudelleen kirjailija jaksoi kiinnostua Kuisman kuvaamista tavoista, perinteistä sekä kysellä lisää aivan pieniä yksityiskoh-tia myöden. Vieraamme riemu puhkesi heleään nauruun, kun hän oli huomannut eräässä pöydässä paperista ja pah-vista tehdyn koululaukun: - Täshä on miun koululaukkuin Hiito-last, hyvänen aika!

Vielä monessa kohdassa Kilpi liikut-tui tunnontarkasta esinetaltioinnista sekä selostuksista. Oli jo kiire lukion juhlasaliin, kirjakahvilaväki, yli kuu-sikymmentä henkeä, odotteli vilkasta

vierastaan.

Eeva Kilven alustuksen jälkeen yleisö jaksoi kysellä ja taas kysellä. Kirjai-lija vastasi kaikkeen ystävällisesti hausalla tavallaan. Tätä kirjakahvila-osuutta onkin Hanna Kitunen kuvannut lehtemme edellisessä numerossa.

Meille tilaisuuden järjestäjille jäivät myös valoisat muistot. Museoväki sai parhaan tunnustuksensa Eeva Kilven suulla: Tääh on tosi hyvä. Tällaine mein pittää saada Hiitola-seuralkii!

Kulttuuriviikon ensi päivän tapahtu-mista kirjakahvilamme oli saanut suurimman yleisön, ja uskon, että myös hyvin tyytyväisen. Karjalan Mnemo-syne, muistin jumalatar, oli vetänyt paljon kuulijoita. Jo toinen Karjalai-nen iltapäivä -suunnitelmamme oli onnistunut hyvin; edellinenhän oli pi-detty 1990-luvun alussa Kuljun kou-lulla. Siellä Elli Pulakka oli esittänyt Larin Parasken parhaita, Väinö Valto-nen laulanut ja Yrjö Raaska muistellut mennyttä Karjalaa. Allekirjoittanutkin oli siellä esitelmäyhteyttä.

Vielä myöhään illalla puhelin soi, siellä oli Eeva Kilpi.

- Mie vaan täältä Espoost soittale ja kiittele Terttu sinuu näist piirakois. Sanoit sie, että oot itse leipont...

Terttu ja Jaakko Nurmesniemi

Karvasen Pentistä Rajaheimoksi

Metsäpirtti Seuran seniorijoukon aktiiveja on Pentti Rajaheimo, jonka bas-so kuuluu itsestään selvänä pohjasä-velenä kokousillan laululoihin. Oike-astaan Pentti on Karvanen ja lähes kaikki tietävät, että hän on kotoisin Tapparista, jossa hän syntyi vuonna 1928 Aapron ja Helenan, os. Meskanen, perheeseen. Sisaruskia oli kaikkiaan viisi. Perhe viljeli pienehköä tilaa, jossa oli peltoa kymmenisen hehtaaria ja metsää ja niittyä parikymmentä hehtaaria. Leivän jatketta otettiin Laatokasta, sillä isä oli venekunnan osakas.

Äiti kuoli Pentin ollessa viidennel-lä, ja samalla hänen isänsä jäi toisen kerran leskeksi. Perheen äidin paikan otti mummo, Anni Hämäläinen, joka oli isän ensimmäisen vaimon äiti. - Mummo oli kiltti, uuttera, ei paljon kävel-lyt, jotta ehti tehdä mahdollisimman paljon, Pentti Rajaheimo muistaa lap-suutensa lämmönlähdettä, jolle ei ol-lut edes sukua.

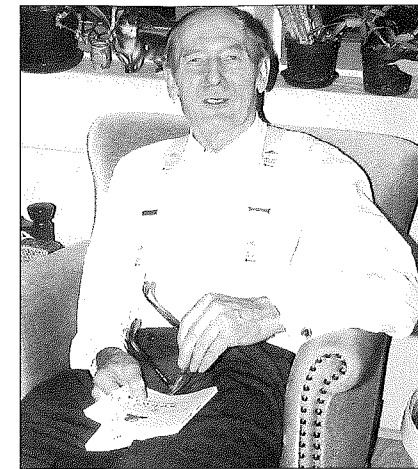
Rajaheimoja Karvasista tuli 40-luvun loppupuolella. Sukunimi Karvanen otti "korvaan" ja sisarusket päättivät ottaa uuden sukunimen, joka muistut-taisi kotijuurista. Rajaheimo on sellai-nen nimi.

Kiskojen kutsu

Evakkotaival alkoi lokakuussa 1939 Sakkolan Keljasta ja sitten Taipaleen kylästä, jonne palattiin viikko ennen Antinpäivää. Tie ohjautui metsäpirtti-läiseen tapaan Rantasalmelle Hiltulaan ja Hirvosen taloon. Syksyllä 1942 perhe muutti Käkisalmeen, josta poistut-tiin vasta jatkosodan päätyttyä.

- Olin toinen kahdesta viimeisestä si-viilistä, jotka poistuivat Käkisalmes-ta. Minut määrättiin sotatoimialueel-le, koska osasin ajaa hevosta. Olimme ymmärtäneet, että piti poistua 10.10. kello seitsemän. Oikea aika olisi ollut 7.10. kello kymmenen!

Sisaret asettuivat Ristinummelle, jonne Pentti seurasi syksyllä 1947. Ve-topaikka oli VR:n oppilaskoulu, jossa maksettiin palkkaakin opiskeluajalta. Veturinkuljettajahan Pentistä tuli, mut-

Pentti Rajaheimo on myös armoi-tettu yhdistysmies. VR:n kuorossa hän on laulanut tenoria ja ensim-mäistä ja toista bassoa. - Laulettu on porukalla ja paljon!

Rajaheimo kuuluu myös Benjami-no Cigli -seuraan, jonka säännötkin hän on laatinut. 200-jäseninen seu-ra järjestää mm. konsertteja, joihin tulee opperalaulantaa Italiasta. Fa-bio Armiliato kävi laulamassa il-maiseksi suomalaisille Ciglin ihai-lijoille.

ta halu oli enempiä. Mies tentti kes-kikoulun ja melkein lukionkin ja jat-koi opiskelua käyttötekniikkainsi-nööriksi. Varsinaisen työpäivän Pentti Rajaheimo teki Rautatiehallituksessa suunnittelijana ja tutkijana.

- Vastasin rataverkon vetovoiman käytöstä ja määrään määrittämisestä, Rajaheimo kertoo. Hän on muuten se mies, joka päätti lopettaa höyryveturi-en käytön ja siirtymisen diesel- ja säh-követureihin. Rajaheimo oli mukana myös liikenne-, aikataulu- ja kalusto-suunnittelussa. Lahden oikoratahanke ei saa tunnustusta Rajaheimolta, ja hän vahvistaisi oikoradan sijasta runkorataa, kuten moni muukin.

- Kannattavin tie itään kulkee edel-leenkin Tapanilasta Porvooseen ja eteenpäin. Tämä rantarata olisi hyvä syöttörata Savoön ja Pohjois-Karjalaan, Viipuriin ja Pietariin.

Rautatieläisen alkuaikoja leimasi jäl-leenrakennuksen ja kuuman politiikan vuodet. Pasilassa käytiin kovaa painia sosialismista ja kommunismista ja miesten sieluista. Rajaheimo muistaa, miten pääluottamusmies, kova kom-

munisti, joutui hätään jäärapäisen Pen-tin kanssa - ja antoihan Pentti sen ver-ran periksi, että miehen kasvot säilyi-vät. - Karjalaisuudesta ei ole ollut kos-kaan haittaa. Mutta työmarkkinapoli-tiikkaan sen sijaan sotkeuduin. - Ra-jaheimo toimi mm. Akavan valtiosek-torin neuvottelukunnan jäsenenä ja Akavan pääluottamusmiehenä VR:llä.

Tarinaa Tapparista

Tappariin Pentti Rajaheimo palasi 90-luvun alussa. Matkat lapsuusmai-semiin kirvoittivat mieltä ja kieltä, ja muistumat kiertyivät runoiksi. Runo-kokoelma, nimeltään yksinkertaisesti Runoja, ilmestyi 1998 omakustantee-na. - Toiss jouduin kirjoittamaan pal-jon. Mutta Tapparista mietinnät tuli-vat runoina. Kirjoitin nuorenaikin, mut-ta kun vertasin runojani Eino Leinoon, poltin ne kaikki. Nyt kirjoitan jatku-vasti.

Joulun aikaan mieli palaa takaisin lapsuuteen, sinne lumisiin, valkoisiin jouluihin.

Joulut 20- ja 30-luvuilla ovat Pentin muistoissa kuusentuoksuisia. Lahjat olivat useimmiten käytännöllisiä, mut-ta pukki toi ne. Mieleen on jäänyt suk-set ja isoveljen Käkisalmeista tuoma karvahattu, joskus 30-luvun alussa.

Joulupöytään kuuluivat kakkarat ja joskus juhla-akkarat. Paistiin kei-teltiin paloitetut naudanlihat, jotka pantiin kypsä uuniin ruskistumaan ja hautumaan sianrasvaan. Paistiin kas-tettiin kakkaraa.

Joulukuusen hakumatka oli varsinai-nen joulun tuoja. Pentti pääsi hakemaan joulukuusta ensimmäisen kerran iso-veljen kanssa. Ikää on ollut sen verran, että lumi ulottui takamuksiin. - Sopi-vaa kuusta ei vain tuntunut löytyvän, aamupimeys muuttui päivänvaloksi ja vaikka Uno miten koputteli lumisia kuusia, kaunist ei löytynyt. Mutta Aapro Jussin metsässä se oli. Otimme kuusen ja päätimme sopia asian myö-hemmin.

Mutta metsässä oli toinenkin haku käynnissä. Aapro Jussikaan ei ollut löytänyt omasta metsästään sopivaa kuusta ja oli käynyt varkaissa Karvas-ten metsässä. - Tasoissa oltiin!

Anja Kuoppa

”Keljan päivänä” vietettiin taas ErP 6:n asevelijuhlaa

Talvisodan Erillisen Pataljoona 6:n perinneyhdistys järjesti asevelijuhlan Tampereella ”Keljan päivänä”, 27.12.2001. Läsä oli kuutisenkymmentä henkeä, heistä neljä pataljoonan kuulunutta veteraania. Juhla tulkitsi kauniilla tavalla kiitollisuuden tunteja, jotka kohdistuvat vapauttamme puolustaneisiin pataljoonan taisteilijoihin.

Juhlan avasi Tampereen Weteraani-soittajat R. Lehtosen johdolla kajauttamalla ”Muistoja Pohjolasta”. Perinneyhdistyksen puheenjohtaja Heino P. Paavilainen toivotti väen tervetulleeksi. Vietettiin hiljainen hetki poismukuneiden aseveljien muistolle soitokunnan puhaltaessa ”Oi, kallis Suomenmaa”. Sankarihaudalle lähetettiin seppelpartio, saatesanat lausui pastori Lauri Hirvonen. Partiota saatteli soitokunnan esittämä Narvan marssi.

Helena Palmroos lausui P. Mustapään runon ”Ylistys Isänmaalle”. Mauri Vesanto lauloi Simo Horellin säestämänä Sam Sihvon ”Jääkärien laulun”, ja Simo Horellin ”Hiljentyen.” Juhlapuheen piti puolustusasiainneuvos, eversti Ilkka Puukka. Kuultiin myös Räisäläisten Säätiön, Käki-, Kaukola-, Sakkola- ja Pyhä-säätiöiden tervehdykset. Mauri Vesanto esitti laulut ”Sinäkö, äiti,” ja ”Äänisen aallot”.

Seuraavaksi nautittiin yhteinen lounas, jota sävytti tietysti karjalainen haastaminen. Juhla päättyi Weteraani-soittajien kajauttamaan Sillanpään marssilauluun sekä Mauri Vesannon ja soitokunnan yhteisesti esittämään Kalervo Hämäläisen sävellykseen ”Veteraanin iltahuuto”.

Keljan sankarit – Taipaleen taistelijat

Erillinen Pataljoona 6 perustettiin Karjalan kannaksella YH:n aikana 7.10.1939. Pataljoonaan kuului Kau-

Räisäläinen eversti Ilkka Puukka piti veteraanitapaamisen juhlapuheen. Ilkan isä Onni palveli ErP 6:ssa 62 vuotta sitten.

kolan (1.K), Räisälän (2. ja 3. K, kolonna), Sakkolan (KKK ja KrhOs) ja Käkisalmen (E+EK) miehiä. Perustamisvaiheen jälkeen henkilöstö jakaantui kotipaikkojen mukaan seuraavasti: Räisälä 427, Käkisalmi 216, Sakkola 208, Kaukola 177, muut 27, yhteensä 1055 miestä.

Pataljoonan vastuualue oli sodan alkaessa rajalla Raudussa, josta peräinnyttiin viivyttyä Vuoksen pohjoisrannalle, Kiviniemeen.

Pataljoona toimi suoraan armeijakunnan alaisena; näin sillä olivat edessään rintamanosan vaikeimmat tehtävät. Erityisen vaativa oli 27. joulukuuta taistelu Keljassa, jossa pataljoona oli ”vanhanajan” jalkaväkihyökkäyksellä avoimella kentällä paikkaita moninkertainen vihollinen pois Suvannon pohjoisrannalta, jonne se oli päässyt pureutumaan. Tätä olivat muut jo kolmeen kertaan turhaan yrittäneet.

Myöhemmin edessä olivat Taipaleen

Seppelpartio lähetettiin sankarihaudalle; vas. Sakkola-Säätiön Hannu J. Paukku ja Kauko-Säätiön Paavo Salonen.

tuliset viikot, jotka nekin söivät rajusti pataljoonan elävää voimaa.

Kaikkiaan talvisota aiheutti ErP 6:lle kaatuneina 145 miehen tappiot.

III armeijakunnan komentaja, kenraali Erik Heinrichs kirjoitti 4.4.1940 ErP 6:n komentajalle, majuri Oiva Saarelaiselle:

Raskaan sodan jälkeen tuli raskas rauha. Se on kestettävä, niin kuin kestettiin sodan rasitukset.

Päättynyt taistelu uljaampia muistoja on ErP 6:n tarina... tahdon täten lähettää parhaat tervehdykseni Teille ja miehille. Näille kodittomille sankareille kuuluu koko isänmaan kiitos...

Vanhaa, urhoollista pataljoonaa ei ole unohdettu.

Juhani Kaatonen

Itsenäisyyspäivä kosketti kaukana kotoa

Onnea Suomelle! On itsenäisyyspäivä. Jo herätessäni minulla on juhlaa tunne, tänään on erityinen päivä. Hihkaisen vieressä nukkuvalla ”peitto-kumpareella”: ”Happy Independence Day!”, ja kotvasen kuluttua saan petivaatteiden uumenista saman vastauksen.

Menen alakertaan, ja mietin miten tällaista päivää tässä maassa voi viettää. Yksikulttuurisena säilyneen Suomen syntymäpäivä monikulttuurisessa Hollannissa. Tahtoisin mennä kadulle ja kuuluttaa kaikille kansoille MINUN maastani ja MINUN tärkeästä päivästäni. Siitä kun ei muuta tunnuta tiedettävän kuin että siellä on ”kovin kovin kylmä”.

Kaivelen cd-pinoa, ja löydän etsimäni. Hetken päästä soi Sibeliuksen ”Karelia Suite”. Sytytän kaapista löytyneen sinivalkoisen kynttilän. Yleensä en edes liiemmin pidä niistä, olen ajatellut, että niissä on jotakin pakotettua, jotakin liian valmista. Nyt se tuntuu juuri oikealta kapistukselta, kun ei tuohon väriyhdistelmään ainakaan tässä merkityksessä muuten törmää.

Ajatus lentää kuin automaattista vuosien takaiseen Karjalan matkaan. Kuin elokuvaa. Seikkailu emootioiden kartalla. Isoäidin syntymäkodin, nyt vieraitten asuttama. Muistoksi hevosenkengä ovenpielestä. Uudet asukkaat ymmärtävät, keitä me olemme, muutamasta yhteisestä sanasta. Heidän katseensa ymmärtää. Äidin lapsuudenkodin hakujahti helteisellä pellolla. Missä on kuusirivi? Sieltä löytyy talon kivijalka. Tuossa ovat etupihan vadelmapensaikat. Löydämme kaiken, ja nautimme maukkaasta marjasadosta. Kestää kauan ennen kuin päädyimme tiheään risukon läpi takaisin autolle.

Äidin varhaislapsuus. Uintiretket Suvannossa. Äiti ei muista kuin vähän. Näen miten kovasti hän pinnistelee. Toisten kertomista, toisten luomista muistikuvista hän yrittää punoa tarinaa, omaa tarinaansa, itselleen ja muille. Hän haluaa muistaa, hän haluaa ymmärtää.

Hautausmaa. Rojuja, karkkipapereita, haalistuneita muovikukkia. Esi-isäni jossain siellä näitten kerrostien alla. Hautakivet heitetty ojiin tai siltojen tukipilareina. Kukaan ei puhu.

Koivulehto. Karjalaisten kotiseutujuhla. Kymmeniä ja kymmeniä kansallispukuisia ihmisiä kokoontunut paikalle. Sakkolan kirkon kivirappuset ovat ainoa, mitä tästä isovanhempieni vihkimiskirkosta on jäljellä. Kuuntele puheita, katselen ihmisiä. Kaikilla läsnäolijoilla on jokin yhteys tähän paikkaan. Monta tarinaa. Yhtäkkiä minut valtaa niin suuri liikutus, että minun on siirryttävä etäämmälle. Annan itkun tulla. Hetki on niin voimallinen, että ihmiset tuijottavat minua. Huomaan, etten ole yksin. Koivikon laidassa seisoo joku paikallinen ja taltioi tilaisuutta videolle. Minua etoo. Hänen katseensa ei ymmärrä. Tunnepurkaukseni on tietämättäni ikuistettu ties minne.

Äkkiä koivikon yllä riippuva perinteiden paino on raskas, ja kantamani kansallispuku tuntuu sotisovalta, joka erottaa minut tuosta miehestä kuin yön päivästä. Mies riisti minulta oikeuden olla hetken tunteinen ja toisen sukupolven haarani kanssa kahden. Antakaa meidän jo olla!

Nousen Heerlenin aamubussiin. On tavallinen työpäivä. Vain vaivoin saan jätettyä Sibeliuksen ja lähdettyä ulos. Täsmennän muutaman kerran määränpäini nimeä aasialaisen näköiselle kuljettajalle ennen kuin hän lähtee liikkeelle. Joko miehellä on kuuluvika tai sitten lingvistiset näkemyksemme eivät koskaan kohtaa.

Päivällä minulla on tarve kertoa kollegoilleni, millainen päivä tänään on, mikä tämän päivän merkitys on minulle. He kuuntelevat, mutta eivät ymmärrä. Näen sen heistä. Saan kuulla vertauksia tärkeisiin päiviin Hollannissa, Ranskassa, Espanjassa, Italiassa, Portugalissa, mutta huomaan olevani täysin turta jopa itsekseni loukkaantunut näistä kuulemistani vastineista. Ei, meidän itsenäisyyspäivämme ei ole katkaruoka eikä kuningattaren päivä eikä laskuvarjohyppytahtuma eikä Kustaa Adolfin päivä. Ei sitten edes hiukan.

Normaali uteliaisuuteni ja kiinnostukseni muita kulttuureita kohtaan näyttää tänään nollaa. Tämä on minun päiväni, ja sen minä vietän avokonttorissa yhdeksän muun kansallisuuden parissa. Viereisen huoneen kreikkalainen Dimitri venyttää machoudellaan jokaisen pinnaa. Kuiskaan jollekulle, että toivottavasti hänellä ei ole poh-

joismaalaista vaimoa, ihan vain omaksi parhaakseen.

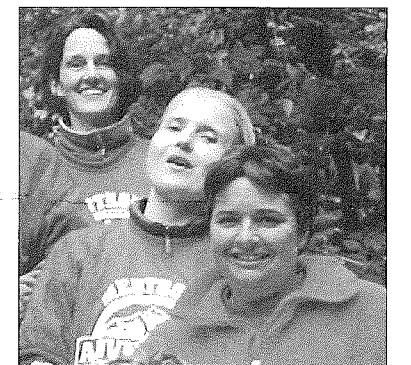
Päivän päätteeksi istun videokonferenssissa ranskalaisen kollegan kanssa, yhteys auki Amerikkaan. Vielä unenpöpperöiset amerikkalaiset selostavat meille sydänkohtauksiin käytettävän ensiapulaitteen ominaisuuksia, jotta voimme tarkistaa laitteeseen asennetut eurooppalaiset ääninauhat. Amerikan pojat laittavat alussa vahingossa ruotsinkielisen nauhan pyörimään, josta valistamme, että sopimuksen mukaan aloittanemme ranskalla. Amerikkalaisen kouluttajan englannista kuulua voimakas espanjankielinen tausta.

Matkalla kotiin törmään tuttavaparikuntaan, josta mies on hollantilainen nahkavaatesuunnittelija ja vaimo kiinalainen akupunktiohoitaja. Heidän yhdistää myös sotilastausta, toinen NATOsta ja toinen Kiinasta. Parin hääkutsun kuvassa molemmat olivat sonustautuneet sotilasunivormuun. Osaisivatko he arvostaa itsenäisyyttä?

Tunnen helpotusta päästessäni takaisin Sibeliuksen pariin. Parempaan kuuhuviniin puutteessa ranskalainen halpasiideri nostattaa tunnelmaa. Jatkan mielikuvamatkaani Karjalassa. Näen ajatuksissani myös Suomen itsenäisyyspäivään kuuluvat tervapadat, ja kuulen korvissani lumen narskunnan jalkojen alla.

Ennen nukahtamista mietin päivän kulkua. Puhun vahingossa Eddielle suomea, kuten usein ennen unen tuloa. Mieleni tapaa Sibeliusa.

Heli Nurmesniemi

Kirjoittaja (kuvassa keskellä) on filosofian maisteri, kielenkääntäjä, jonka äiti ja isovanhemmat ovat syntyperäisiä sakkolalaisia.

Heli Nurmesniemi asuu nykyisin Hollannissa, Heerlenin kaupungissa, jossa työskentelee kielenkääntäjänä amerikkalaisessa lääketeknologiassa tuottavassa yrityksessä.

Matka Ruotsiin

27. päivä tammikuuta 1942 Äiti saatteli kolmea pientä tyttöänsä Kylmäkosken asemalta sotalapsia kuljettamaan junaan. Viisivuotias Raija, juuri 7-vuotta täyttänyt Ritva ja kahdeksanvuotias Raili lähtivät laput kaulassa Ruotsiin. 10 -vuotias Raimo jäi Äidin kanssa kotiin Kylmäkoskelle.

Sota oli kuljettanut evakkoperheen Vesilahdelle ja sieltä edelleen Kylmäkoskelle. Kaikesta oli pulaa; ruuasta, vaatteista ja asunnostakin. Eihän neljää lasta kukaan tahtonut ottaa luokseen asumaan. Niinpä Äiti vaikeassa elämäntilanteessa päätti lähettää tyttänsä Ruotsiin turvaan.

Lähtöhetkellä kaikki oli sekavaa ja pelottavaa. Mielen sopukoista ei nouse yhtään selvää muistoa. Raili muistelee usein, kuinka itkettiin asemalla. Äiti itki ja me lapset itkettiin. Itselleni nuorimpana lähdön ikävään toi lohtua vanhempien siskojen mukana olo. Äiti oli pyytänyt Railia pitämään huolta nuoremmista siskoista. Tämä hyvää tarkoittava lause koitui Railille ylivoimaisen raskaaksi. Kun itsekin oli lapsi, peloissaan ja turvaton.

Juna matkasi sotalapsilla lastattuna kohti Turkuu. Oli siinä tohinaa ja vilskettä - ja itkuakin, kun selvisi ettei Äiti lähtenyt mukaan. Suomalaiset tädit ottivat lapset hoiviinsa ja saattoivat matkaan.

Turun satamasta siirryttiin laivaan. Lastiruumaan oli tehty pitkä rivi siskonpetejä. Tammikuun pakkahanen oli ankara ja koska jäänmurtajat olivat sodan vuoksi muualla, lapsia kuljettanut laiva juuttui kiinni jäihin avomerelle. Ruoka oli vähissä. Meidän muistikuviamme mukaan meille tuotiin lentokoneella jälle ruokaa. En ole varma oliko asia niin. Eikä ole tullut sitä mistään tarkastettua. Muistan kuitenkin syöneeni kauravelliä, jossa oli melkein saman verran akania kuin ryynejä. Välillä meitä vietiin jälle jaloittelemaan.

Äiti oli saanut tiedon tapahtumasta. Hän kertoi myöhemmin, että oli niin tuskainen olo, ettei saanut rauhaa missään. Oli pakko vaan kävellä päämäärättömästi edestakaisin. Ei ollut Äidin osa helppo sodan keskellä. Ei tiennyt mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Lasten kohtalokin huoletti.

Siitä selvittiin kuitenkin jäänmurtajien avustuksella eteenpäin Ruotsin satamaan. Sieltä meidät kuljetettiin Tukholman lähellä sijaitsevaan Saltsjö-

Sotalapsena Ruotsissa

Kesäjuhlat Saltsjöbaden lastenkodissa kesällä 1942.

baden lastenkotiin nimeltään Normans barnhem. Myöhemmin saamiemme papereiden mukaan olimme perillä 31. 1. 1942.

Elämää lastenkodissa

Ensimmäinen muistikuva lastenkodista oli rappujen yläpäässä oleva suuri leluhylly. Eihän sellaista ollut koskaan edes nähnyt. Ja kun siitä sai valita vielä itselleen nukan tai nallen. Niin surut ja murheet oli hetkeksi pois pyyhkäisty. Ei parempaa alkua olisi voinut olla.

Lastenkoti oli suuri yksityiskoti, joka oli muutettu suomalaislasten kodiksi. Meidät jaettiin iän mukaan eri huoneisiin. Minä olin pienten huoneessa, Ritva seuraavassa ja Raili isompien huoneessa. Tädit puhuivat Ruotsia. Lapset suomea, tai "myöhä hoastettiin" Sakkolan murretta. En muista, miten toisiamme ymmärrettiin - puolin ja toisin. Hyvin kaikki kuitenkin sujui. Tädit olivat ystävällisiä ja mukavia. Lapsia kohdeltiin hyvin.

Ruoka maistui joskus oudolle karjalaislapsen suussa. Sitä kun oli tottunut syömään Äidin evakossakin leipomia karjalanpiirakoita ja uunissa paistettua "pottilihaa". Niin ja tietysti perunaa joka lähtöön.

Erikoisesti on jäänyt mieleen niistä lastenkodin ruuista munakokkeli, jossa oli pinaattia. Sitä täytyi ihan väkisin nieleskellä alas. Kalanmaksajäy oli otettava joka päivä. Se maistui pahalta, mutta koskahan se lasten suussa on hyvältä maistunut.

Päivät kuluivat ihan tavalliseen tapaan. Pienemmät leikkivät "kotona".

Isommat lapset olivat koulussa. Joskus kuitenkin yllätti koti- ikävä. Lastenkodin johtaja oli keksinyt siihen hyvän keinon. Jos nähtiin jonkun itkävän ikävänsä sai tulla hakemaan karamellin. Siinä samalla saivat sitten muutkin. Myöhemmin, kun ikävä oli jo hellittänyt, sitä itkua piti oikein tiivistää karkin toivossa. Tädit huomasivat varmaan tämän kepposen. Hymyilivät vaan merkitsevästi.

Monia tapahtumia tulee mieleen siitä ajalta. Muistan, kun nyhdyttiin tyyntä höyheniä, noustiin korkean kaapin päälle ja lähetettiin lentopostia. Liekö menneet terveiset Äidille Suomeen.

Meillä pienemmillä oli erilaisilla kuvilla merkityt omat tavarat. Minulla oli mustikka. Se oli niin hieno, etten ole unohtanut sitä vieläkään.

Välillä oltiin pahanteossakin, kun kas muuten. Lastenkodin takana oli jyrkkä rinne. Sinne oli ehdottomasti kielletty menemästä. Täytyihän sinne tietysti kiivetä katsomaan, mitä sieltä löytyy. Ritva muistaa meidän olleen omenavarkaissakin oikein monen lapsen voimalla. Siitä seurasi tietysti rangaistus. Seisottiin jonossa ja odotettiin piiskaa. Taisi jäädä pelkäksi uhkaukseksi, kun kukaan meistä ei siitä sen kummempaa muista.

Vanhimman Raili -siskon osa Äidin sijaisena ei ollut niitä helpoimpia. Raili muistaa meidän monesti Ritvan kanssa hiipineen illalla hänen viereensä peiton alle turvaan. Minut kuulemma löysi sieltä usein.

Myös tädit hakivat isoa siskoa usein lohduttamaan itkeviä siskoja.

Kaunis lastenkotirakennus on nykyisin yksityiskoti. Kuvassa 2001 Ritva (vas.) ja Raija.

Lastenkodin johtaja varmaankin huomasi tämän myös. Hän lasta ymmärtävänä otti Railin erikoisesti hoiviinsa. Otti lohduttajan virkaan joutuneen mukaansa monenlaisiin omiin touhuihinsa. Kävi Railin kanssa tervehtimässä omaa Äitiään. Raili muistelee vieläkin lämmöllä Fröken Maud Westinää, joksi häntä silloin kutsuttiin. Myöhemmin löytyi Railin kirjoittamia kirjeitä Tädille. Niissä Raili ikävöi kovasti Tätiä ja kutsuu häntä kylään Sakkolaan. Löytyi myöskin kirje, jossa Raili kiittelee lahjoista. Kirjeisiin on vastattu ja lähetetty lahjoja.

Lastenkodista nauhoitettiin kerran ohjelmaa radioonkin. Se oli tärkeä tapahtuma. Suomalainen Markus-setä tuli tekemään lastenohjelmaa. Siitä ei ole jäänyt mieleen muuta kuin ne hienot laitteet ja mittarit, joita sai mennä autoon sisälle katsomaan. Kaikki muu on huuhtoutunut pois mielestä.

Takaisin kotiin

Näin kului ensimmäinen sotalapsiaika Ruotsissa. Oli aika palata koti-Suomeen. Joulukuun puolivälissä tulla tupsahdettiin sitten Sakkolan kirkonkylään. Oli välirauhan aika. (Äiti kutsui sitä aikaa välirauhaksi) Äiti ja Raimo olivat tulleet Kylmäkoskelta sinne aikaisemmin. Isä oli vielä rintamalla. Kaikki oli taas kerran uutta ja outoa. Sieltä valojen, lelujen ja runsaan ruuan keskeltä tultiin pimeään sodan runtelemaan Sakkolaan. Ritva etsi oven pielestä "valonappulaa" ja Raili valitti, että "hyi, kun täällä on kylmä WC!". Kotona oli vaan ulkokuone ja

valona karbiidilamppu. Oltiin jo totuttu kaikenlaisiin mukavuuksiin.

Mutta karjalaiset ovat vilkkaita ja iloisia. Ilo ja myönteisyys tarttui lapsiinkin. Ympärillä oli tuttuja ihmisiä ja monesti ikävöity Äiti ja isoveljät Raimo. Ja Mummolakin oli lähellä. Sakkolassa vietetty aika kahden sodan välissä on täynnä lapsuusmuistoja kunnes taas lähdettiin. Tällä kertaa kovalta kiireellä. Ja taas sotalapseksi Ruotsiin, mutta siitä ehkä myöhemmin.

Nykyhetkeen

Oli järkytys löytää Lastensiirtokomitean arkistoista Äidin kirjoittamia kirjeitä, joissa hän pyytää, suorastaan anelee, lapsia luokseen kotiin. Hänelle ilmoitetaan suorasukaisesti: "Tulevat Joulukuun puolivälissä." Myöhemmin Äiti oli hyvin haluton muistelemaan näitä, varmaankin hyvin traumaattisia tapahtumia. Sanoi vaan, kun yritettiin kysyä, että "mitä niistä hoastaa, antaa niijä asjoi olla". Olivat liian vaikeita muisteltaviksi. Näin on käynyt varmasti monelle Äidille sodan aikana.

Nyt, kun on itse havahtunut pohtimaan asioita uudellen, ei ole enää Äitiä, jolta voisi saada tietoja. Sisarusten kanssa on usein mietitty, kuinkahan paljon kyyneleitä ja unettomia öitä Äiti onkaan viettänyt. Lapsena ja elämän kiireisinä vuosina sitä ei tullut paljoakaan ajatelleeksi. Nyt eläkepäivinä ajatukset usein palaavat noihin sota-ajan tapahtumiin. Mitä enemmän ikää kertyy, sitä varmimmin puheet aina sisarusten tapaamisissa kääntyvät tuohon sotalapsiaikaan. Monet kerrat on nau-

rettu ja itkettykin vanhoja muistoja. Ne ovat ehtymätön puheenaihe.

Keväällä 2001 sitten heräsi ajatus. Nyt jos koskaan on pakko lähteä katsomaan tuota monien muistojen lastenkotia. Ryhdyimme tuumasta toimeen. Ritva hyvällä kielitaidollaan otti selvää tästä rakennuksesta Nackan kunnassa, johon Saltsjöbaden kuului. Paikka oli edelleen olemassa. Nykyään tosin yksityiskotina. Saimme kuitenkin luvan tulla katsomaan taloa.

Kesäkuun ensimmäinen päivä se sitten tapahtui. Teimme paikkavaraukset lautalle ja lähdimme matkaan. Lähtijöinä olivat Ritva ja Raija. Matkaan lähtivät myöskin avioiipat, jotka ovat saaneet melkein yliannostuksen näitä sotalapsijuttuja. Ovat melkein jo sotalapsia itsekin! Lähtivät kuitenkin mielellään mukaan.

Matka Ruotsin laualta perille takkuili pahasti. Välillä luettiin karttaa ja välillä kyseltiin nuvoja. Monen kunnakierroksen jälkeen edessä oli viitta: SALTSJÖBADEN. Tunteet nousivat pintaan.

Ja yhtäkkiä siinä se oli. Sitä tunnetta on vaikea kuvailla. Silmiin nousivat kyyneleet. Rakennus oli säilynyt hyvin. Se oli uskomattoman kaunis. Kauniimpi kuin muistimmeakaan.

Tuossa on tuttu portti, jonka pielestä haettiin postia. Tuossa holvikaari ja se jyrkkä rinne, jonne ei saanut kiivetä. Ritva muisti oven, jonka edessä odoteltiin sitä selkäsaunaa. Otettiin valokuvia. Naapurin rouva tiesi tulostamme. Hän tuli ihmettelemään; onko tässä tosiaan ollut suomalaisten lastenkoti?

Sisälle emme päässeet katsomaan. Olihan se yksityiskoti, eikä omistaja ollut paikalla. Pois lähteminen oli vaikeaa. Oli ihmeellinen olo. Aivankuin olisi palannut ajassa taaksepäin lapsuuteen.

Sydän ja pää täynnä muistoja vihdoin lähdimme pois. Seuraavana yönä oli vaikeaa saada unta. Kokemus oli ihmeellinen. Surettaa, kun ei Äitiä tuotu koskaan katsomaan tuota kaunista rakennusta, missä hänen tyttäillään kaikesta huolimatta oli hyvä olla.

Raija Soini (os) Welling

Vanhemmat- Arvo ja Anna- Liisa Welling Sakkolan kirkonkylästä.

Evakko opintieellä kotiteollisuuskoulussa Lempäälässä 1940-41

Tämän lehden numerossa 7/2001 oleva kirjoitus Lempäälän Karjalaisseuran 60-vuotisjuhlasta virkisti muistiani ja mieleeni palautui talvi, jolloin tuon seuran perustamiskokouksessakin mukana olleena paikkakunnalla olin.

Lempäälässä oli jo aikaisemminkin ollut kotiteollisuusopetusta samalla paikalla, mutta 1939 olivat valmistuneet uudet ja sen ajan mittapuun mukaan asianmukaiset koulurakennukset sekä mies- että naiskotioteollisuuskouluja varten. Valkeakosken maantien varressa sijaitsevilla rakennuksissa olivat opetustiloina miehille puutyö- ja maalausosasto ja naisille kutoma- ja ompeluosasto.

Ensimmäinen lukuvuosi oli aloitettu syyskuun alussa 1939, mutta jouduttiin kohta talvisodan alkamisen jälkeen lopettamaan, kun koulurakennukset otettiin käyttöön majoitustiloiksi.

Sodan päätyttyä koulun tilat vapautuivat ja koulun toiminta alkuperäisessä tarkoituksessaan aloitettiin syyskuun alussa 1940.

Vallitsevan tilanteen takia oppilaaksi otettiin etuoikeutettuina siirtoväkeen kuuluvia nuoria ja sotainvalideja. Vain edellisenä syksynä koulunsa keskeyttämään joutuneet paikkakuntalaiset voivat halutessaan jatkaa. Heitä tuli miesten puolelta kuitenkin vain

kaksi ja naisista palasi kuusi.

Kaikkiaan miesoppilaita otettiin 25, joista sotainvalideja oli seitsemän, ja heistä kolme oli Sakkolasta. Me muut olimme nuoria 16-19 vuoden ikäisiä, ja meistäkin 11 oli Sakkolan poikia. Naisoppilaita – iältään 20 vuoden kahdelta puolta – oli viitisenkymmentä, joista lähes puolet samoin Sakkolasta.

Muistaakseni opetustilat oli alun perin mitoitettu noin puolet pienemmälle oppilasmäärälle, mutta vallitsevan tilanteen takia normit reilusti ylitettiin. Opetussuunnitelmaa oli myös muutettu siten, että miesten puolella ei ollut maalausosastoa, vaan kaikki tilat olivat puutyön käytössä.

Mieskoulun opettajana oli ammatissaan pätevä, pienikokoinen savolaismies Herman Siikanen. Naisilla oli kummallakin osastolla oma opettajansa, ja nämä molemmat olivat jo kypsään ikään ehtineitä siveitä ikineitejä. Hekin molemmat varmasti ammatissaan kokeneita ja päteviä, nimet ovat valitettavasti jo unohtuneet.

Molemmissa koulurakennuksissa oli myös oppilaille tarkoitettuja asuinhuoneita, joihin osa pääsi asumaan, mutta suuri osa joutui hankkimaan asunnon muualta. Koska monen sakkolalaisen

oppilaan perhe oli majoitettu Lempäälään, niin nämä voivat käydä koulua kotonaan asuen, osa jopa Vesilahdelta saakka kulkien.

Meille miehille pääpaino opetuksessa olivat huonekalupuusepän työt, jotka aloitettiin vasaranvarresta jatkuen kirvesvarren, monien höylien ja pien työkalujen jälkeen keittiöjakkaraan. Sen jälkeen sai omavalintaisesti jatkaa keittiö- ja muihin kalustoihin.

Höyläpenkki oli monille se viimeinen opinnäyte sitten keväällä. Omaniikin on Sakkolassakin käyneenä ja reissusta rähjäntyneenä yhä vieläkin käytössä. Teoria-aineina miehillä oli ammattioppi, kirjanpito, laskento ja ammattiopirustus.

Naisille kutomaosastolla opetettiin kankaankudonnan eri muotoja ja vaihteita. Ompeluosastolla puolestaan pukuompelu taisi olla tärkeintä.

Naisilla oli myös omat teoreettiset aineensa. Teoriatunnit olivat tavallisesti aina aamupäivällä ja töitä sai jatkaa halutessaan aina iltaan kello 21:een saakka.

Meille siirtoväkeen kuuluville, ainakin miehille, kaikki työtarvikkeet olivat ilmaisia ja saimme vielä jonkunlaista siirtoväen huoltorahaa, joka silloin oli muistaakseni 11 markkaa päivässä. Vihkot, kynät sekä muut tarvikkeet ostimme silloisesta Lempäälän Kirjakaupasta, jonka kaunista myyjätärtä saimme samalla ihailla.

Kun samassa pihapiirissä liikkui paljon juuri aikuistuvaa nuorta väkeä, niin kiinnostusta vastakkaiseen sukupuoleen alkoi myös ilmetä. Koulun säännöt olivat kuitenkin tiukat, ulko-ovet suljettiin jo hyvissä ajoin iltaisin

Kotiteollisuuskoulussa opiskelevat sakkolaiset nuoret olivat myös innolla mukana Lempäälän Karjalasseuran perustamisessa; jutun kirjoittaja Olavi Loponen valittiin huvitoimikuntaan.

Lempäälän Kotiteollisuuskoulun naisten ja miesten linjojen oppilaat päättäjaisissään 1941. Mukana oli paljon siirtolaisia Sakkolasta.

eikä ilman erikoista syytä jatkoaikaa juuri herunut. Vierailut naapurikoulun asunnoissa olivat sallittuja vain sunnuntaisin puolenpäivän jälkeen parin tunnin ajan.

Syntyihän niitä pieniä romansseja-kin ja tanssiakin käytiin opettelemassa, vaikkei lupaa aina ollutkaan. Sisään pääsy tosin silloin vaati joskus erikoisia konsteja.

Tammikuun lopulla 1941 saimme tiedon, että Lempäälän Nuorisoseuran talolla on kokous, jossa perustettaisiin karjalaisille oma seura. Sinne me siirtoväkeen kuuluvat joukolla menimme. En muista kokouksen kokoonkutsujaa, mutta kokouksen puheenjohtajana toimi viipurilainen karamellitehtailija Toropainen. Hänen johdolla kokous päättyi 29.1.1941 perustaa Tampereen Karjala-seuran alaosastona toimivan Lempäälän Karjalaiset -nimisen seuran. Uudelle seuralle valittiin tarpeelliset toimet ja itsekin jouduin jonkun ehdotuksesta – kiellostani huolimatta – huvitoimikunnan jäseneksi.

Virallisen kokouksen jälkeen tehtailija Toropainen, kauniin, meikatun rouvansa kanssa viihdytti kokousväkeä laulamalla pari hauskaa duettoja. En muista, oliko tämän kokouksen vai erään toisen johtokunnan ja huvitoimikunnan yhteisen jälkeen, kun saim-

me tehdä tutustumiskierroksen hänen melko vaatimattomissa tiloissa olevaan karamellitehtaaseen ja maistella sen makeita tuotteita.

Ensimmäinen uuden seuran järjestämä tilaisuus oli jo kuukauden kuluttua Kalevala-päivän juhla Manttaalitalolla, jossa väkeä oli runsaasti ja ohjelma onnistunut.

Huvitoimikunnan sihteerinä jouduin yhden pöytäkirjankin kirjoittamaan ja Lempäälästä lähdettyäni jätin sen seuran silloiselle sihteerille A. Pelliselle.

Heikki Kyllästäisen allekirjoittama alkuperäinen jäsenkortti on yhä tallella, siitä näkyvä viiden markan jäsenmaksu vastasi silloista teollisuustyöntekijän tuntipalkkaa. Sirkka Kuuppo on varmasti kronikassaan tarkemmin kertonut seuran alkuajan toimintaa ja vaihteita.

Ennen koulumme päättymistä keväällä marssittiin maaottelumarssi ja pientä kilpailuakin vähän käytiin. Koko koulu oli innolla mukana, en muista kenenkään siitä pois jääneen.

Koulumme päättyi kesäkuun ensimmäisenä viikonvaihteena työnäytelyyn. Sen jälkeen pakkasimme työme ja muut tavaramme ja tiemme erkanivat kukin omalle taholleen. Siinä melko kiinteän yhdeksän kuukauden

yhdessäolon jälkeen hieman haikean-kin eron hetken pikaisia tapaamisia sovittiin, mutta toisin kävi. Pian alkanut uusi sota muutti ja mullisti suunnitelmat. Miehistä viisi menehtyi sodassa ja sen seurauksiin.

Kun keväällä 1987 luin lehdestä silloisten koulurakennusten saaneen purkutuoimion uusien tieltä, tuli mieleeni, jos mahdollista kokoontua hyvästelemään opinahjomme ja muistelemaan menneitä.

Parikymmentä meitä vielä löytyikin yhteiseen kokoontumiseen, mutta kyllä 46 vuotta oli tehnyt tehtävänsä ja joskus täyty tarkkaan katsoa, ennen kuin vanhan koulukaverinsa tunnisti.

Pihapiiriin oli jo rakennettu uutta ja ne meidän rakennuksemme seisoivat ikkunat riisuttuina jotenkin kuin häpeillen ja alakuloisina isompien joukossa. Meille selostetun mukaan koko koulun opetus ja tavoitteet ovat muuttuneet meidän aikaisesta.

Uudet nykyaikaiset opetustilat ovat nyt pois purettujen tilalla. Se aika, jota silloin elimme, on mennyt, samoin silloiset oppimisen mallit ja vaatimukset.

Onnea ja menestystä uudelle ja tulevalle.

Olavi Loponen

N:o 85 TAMPEREEN KARJALA-SEURA r.y:n
ala-osasto

LEMPÄÄLÄN KARJALAISET

jäsen

Olavi Loponen

on maksanut v. 1941 jäsenmaksun

mk 5.-

Lempäälä 23.12.1941.

Heikki Kyllästäinen
Rahastonhoitaja.

Metsäpirtin Taipaleenkylän seutu vuonna 1780

Taipaleen kalastamo

Jatketaan Suvannon Seudussa 7/2001 aloitettua Taipale-1 tilasta vuonna 1780 piirretyn tilakartan tarkastelua. Edellisessä artikkelissa olin kirjoittanut otsikon huolimattomasti, sillä siinä oleva vuosiluku oli virheellinen. Tämän kirjoituksen otsikossa vuosiluku on kuitenkin oikein.

Erkki Kuujan kirjoittamassa Käkisalmen historiassa (1957) on maininta, että kun Moskovan suuriruhtinas Ivan III alisti 1478 Novgorodin Moskovan valtaan, hän varsin pian siirsi Taipaleen, joka sijaitsi Novgorodin aikaisemmin hallitsemalla alueella, Valamon luostarin hallinnasta maksamaan veroa Käkisalmen kaupungille. Taipale lieinee ollut jo Valamon alaisuudessa ollessaan vilkas kauppakeskus ja kalan hankintapaikka, sillä muutamaa vuotta myöhemmin vuonna 1500 laadittu Vatjan viidenneksen verokirja kertoo Taipaleessa olleen 34 kalastajaa ja 33 kauppiasta. Tuo Vatjan viidennes oli alun perin yksi Novgorodin viidestä hallintoalueesta, joka käsitti osan In-

keriä, Karjalan Kannaksen itäosat, Pohjois-Karjalan sekä osan Aunusta. Moskovan valloittettua Novgorodin se säilyi edelleen omana, nyt Moskovan alaisena hallintoalueena aina Stolbovan rauhaan 1617, jolloin osa siitä liitettiin Ruotsiin Kustaa II Adolfin sota-toimien seurauksena.

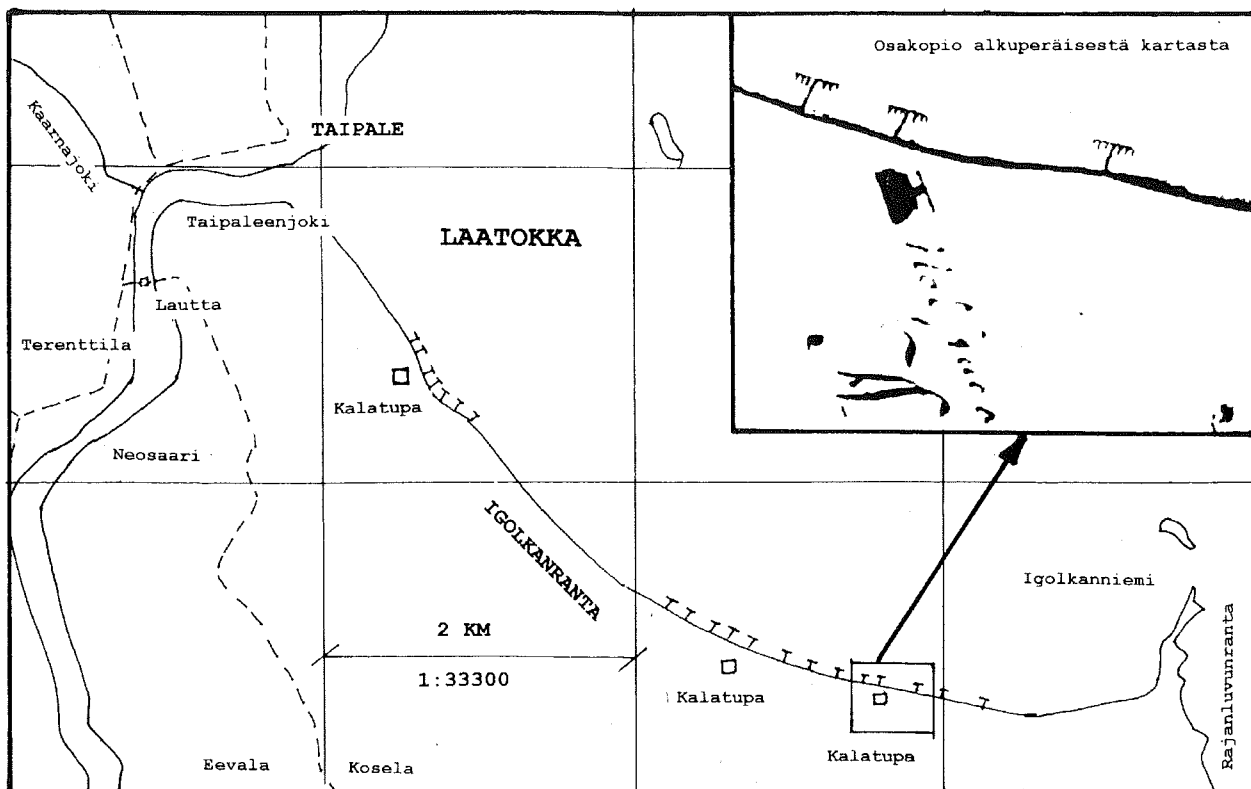
Vatjan viidenneksen verokirja vuodelta 1568 tarkentaa Taipaleen kalastamon paikaksi Taipaleen kyläkeskuksen ja Igolkan niemen välisen ranta-alueen kylän eteläpuolella. Silloin Igolkan rannassa oli kalastamo, joka maksoi veroa 14 nuotta-apajasta.

1600-luvun alkupuolella Ruotsin hallitessa aluetta Taipaleesta yritettiin tehdä tapulikaupunki, jolla oli lupa harjoittaa myös ulkomaankauppaa, mutta vuosisadan puoliväliin mennessä Taipale lähes tyhjensi asukkaista. Syynä lienevät olleet sekä ruotsalaisten toimet hävittää alueelta ortodoksinen uskonto että jatkuvat venäläisten ja ruotsalaisten sotajoukkojen liikkeet ja nahistelut pitkin Laatokan rannik-

koa. Vuoden 1700 tienoilla Taipale lieinee ollut kutakuinkin autio. Elämä alkoi palata kylään 1720-luvulla nyt isovihan jälkeisessä ajassa Venäjän ja Pietari Suuren hallinnon alaisena.

Vuonna 1780 laaditussa kartassa on tämän artikkelin pääaihe, Taipaleen kalastamo merkitty haravaa muistuttavilla kuvioilla Taipaleen kyläkeskukseen eteläpuolelle.

Näitä haravakuvioita on Igolkanrantaan piirretty 20 kappaletta. Karttaan liitetystä selostusosassa sanotaan nuotta-apajia (notwart) olleen 18. Lisäksi rantaan on piirretty kolme kalatupaa (holstuga). Nämä 18 apajaa olivat hovin kalastamo (härskappets fiskeri). Lisäksi tilan talonpojat ja muut asukkaat kalastivat omaan tarpeeseensa (till husbehof) sekä Laatokalla että Suvannolla erilaisilla pyyntivälineillä. Teksti mainitsee nuotat, verkot, rysät ja merat. Kalastusta harrastettiin ympäri vuoden. Kartan teksti ei kerro kalastamon työntekijöistä mitään, mutta on todennäköistä, että ainakin Taipaleen tilan

Igolkan kalastamo Taipaleen kyläkeskuksen eteläpuolella 1780

Pihavireätä!

Näyttää siltä, että alkanut vuosi on entistään vireämpi. Pirttiläisjärjestöissä tapahtuu tällä hetkellä: perinnettä kerätään, julkaisu ja toinenkin on ilmestynyt ja ilmestyy ja yhteydenpito eri järjestöjen kesken on tiivistymässä. On kiintoisaa katsoa, missä ollaan vuoden lopussa. Pirttiläisten yhteiselle kattojärjestölle on mahtava paikka. Metsäpirtti Seuran puheenjohtaja Kalevi Hyytiä on luvannut koostaa seuraavaan lehteen tilannekatsauksen.

Kiitos Inkeri Torikalle kauniista joulutervehdyksestä, joka on päivätty 6.12.2001. Rajan ja meren lapset on koskettava runokokoelma. Runoista kaiku Karjalan kaipuu ja haiku menetetyistä, mutta myös elämisen taito kaiken jälkeen.

Itselleni karjalaisuus tiivistyy usein kuullussa pienessä lauseessa: Miul o runo. Tämän itsestään selvän vastauksen olen saanut, kun olen pyytänyt kirjoitusta julkaistavaksi.

Tässä yksi näyte Inkeri Torikan kokoelmasta:

Maa täynnä rautaa,
puut hiiltyneet,
ei hirttä, lautaa,
min suojaks teet.

Mut maa, se kestää,
ja kansa jää.
Ei tuska estää
voi elämää.

Anja Kuoppa

Metsäpirtti Seura kutsuu:

Tervetuloa LASKIASRIEHAAN
sunnuntaina 17.2.2002 klo 11 –

Paikka: Karjalatalon Yläsali
os. Kämpylänkuja 1, Helsinki

Ohjelmassa: Kalevi Hyytiä: **Tervetuloa**

Taikatempuppuja
Liisa Lindqvist: **Steppausta**

Rokkaa ja pannukakkua
Laskiasajelua Viipurin vanhalla paloautolla

Eeva Litmanen ja Karoliina Franck:
Kaksi naista – Larin Parasken ja Kantelettaren runoja

Osmo Hyytiä: **"Vapautettu maa"**
Luovutettu Karjala talvi- ja jatkosodan välisenä aikana

Taikatempuppuja
Kahvitarjoilua
Sana on vapaa: **Laskiaismuistoja**

Ole hyvä ja ilmoittaudu, jotta tiedämme varautua tuloosi:
Ilmi Pesonen, puh. 09-655 462 tai s-posti:
ilmi.pesonen@kolumbus.fi

talonpojat ja ehkä muutkin hovin alustalaiset joutuivat suorittamaan päivätoitään siellä. Lisäksi on mahdollista, että Taipaleen asukasluetteloon merkitty torppari Anders Kurri oli kalastamon torppari.

Oheisessa kartassa kalastamon rakenteet on piirretty nykykartoista tutulle 1930-luvun rantaviivalle. Tämä aiheuttaa pienen virheen, koska vuoden 1780 kartassa rantaviiva on suuruusluokkaa 50 - 100 metriä liitekartan rantaviivasta sisämaahan päin. Ero rantaviivojen sijaintiin saattaa johtua monestakin syystä. Esimerkkinä maan nousu jääkauden aikaisen painuman jäljiltä, Laatokkaan laskevien vesistöjen säännöstely, ja Nevan mahdollinen ruoppaus laivaliikenteen helpottamiseksi.

Jos kalastamon rakenteista on vielä joitakin jäännöksiä jäljellä maastoon hautautuneina, on niitä siis lähdeittävä etsimään jonkin matkan päästä nykyisestä rantaviivasta sisämaahan päin.

Ja lopuksi joitakin hajamuistiinpanoja Viljo Jääskeläisen tutkielmasta "Pohjois-Laatokan kaloista ja kalastuksesta" vuodelta 1916. Jääskeläinen mainitsee tuossa tutkielmassaan N. Oseretskowskin matkakertomuksen vuodelta 1792, jossa kerrotaan Taipaleen hiekkarantojen olevan yksi Laatokan tuottoisista kalastuspaikoista. Siellä pyydystettiin nuotalla siikaa, lohia ja sampia. Sampi lisääntyi Laatokan alueella vain Olhavanjoessa eikä ollut aivan harvinainen saaliskala myöskään Taipaleessa 200 vuotta sitten.

1910-luvun puolivälin tienoilta Jääskeläinen mainitsee Taipaleenjoen edustalla olleen useita nuotta-apajia ja yksi kalapato. Taipaleenjoessa oli kuusi patoa ja kaksi nuotta-apajaa sekä Koukunniemen kalastamossa Suvannon eteläpäässä kolme patoa.

Saaliskaloja olivat siian ja lohien lisäksi nieriä ja kuore. Vuoksen vesistössä oli kaksi tulvakautta. Lähivesien aiheuttama toukokuussa ja suurempi Saimaan vesistön aiheuttama elokuussa. Noin 75 prosenttia saaliista saatiin elokuun tulvien aikaan. Myöhemmin 1920-luvulta alkaen säännölliset tulvakaudet häiriintyivät voimalaitosten rakentamisen myötä.

Kimmo Laulajainen

Naapuripitäjien yhteistyö tehostuu: Vuoksela tulossa mukaan

Vuoden vaihtuessa yleensä tapahtui erilaisia muutoksia, joista kerrotaan eri tietovälineissä laajasti. Suomen markka jäi historiaan ja uuteen rahayksiköön euroon on sopeuduttava.

Näkinsin kuitenkin vuokselalaisena vielä merkittävämpänä muutoksena sen, että meille on näytetty vihreää valoa tulla mukaan tiivistämään keskinäistä yhteistoimintaamme myös tiedottamisen saralla Suvannon Seutulehden välityksellä.

Vaikka asia vielä on virallista sinettiä vailla, niin tähän numeroon olemme saaneet jo tilaa omille jutuillamme.

Vuokselan osalta meillä ei ole tähän mennessä ollut säännöllisesti vuoden aikana toimivaa tiedottamistapaa. Sen sijaan joulutiedote on ilmestynyt muutaman vuoden ajan.

Haluan Vuoksela-Seuran puolesta kiittää viime vuosien aikana tapaamia- ni sakkolalaisia naapureitamme miellyttävästä yhteistyöstä, joissa olen ollut mukana mm.

Karjalanmatkojen järjestelyjen muodossa esimerkiksi Käkisalmijuhlilla v. 2000. Henkilökohtaiset tuttavuudet ovat lisääntyneet ja olen kokenut olevani omien joukossa yhteisenä tavoitteena entisten kotiseutujemme muistojen vaaliminen tuleville sukupolville.

Kaikilla meillä on vaalittavana perintö, jonka juuret ja pääoman ovat sukujemme edustajat uutteralla työllä sekä uskolla tulevaisuuteen hankkineet.

Elämme muuttuvassa tietoyhteiskunnassa, jossa elämä jatkuu uusin voimin ja tavoin. Muistojen vaaliminen riittävän tehokkaasti jatkossa ei yksinker-

taisesti ole resursseja toimia yksin, joten yhteistoimintaa tarvitaan.

Olemme valmiit mukaan ja puhaltamaan samaan hiileen. Kiitos siitä mahdollisuudesta sakkolalaisille ja metsäpirttiläisille.

Mottoni on "SAMOILLA VUOKSEN VESILLÄ SOUDELLAAN".

Vuokselalaisten yhteyshenkilönä toimii Taisto Virkki, jolle toivotaan vuokselalaisten lähettävän kirjoituksia ja tiedotuksia tai muuten antavan aihevinkkejä osoitteeseen

Taisto Virkki
Paununkatu 24 33700 Tampere
Sähköposti:
taisto.virkki@tt.tampere.fi
p. 050 - 553 8607 tai
03 - 363 1750 ilt.

Lempinimet kertoivat, mistä talosta oli lähtöisin Ämmälän Antti, Arti Helena...

Miulko viime aikoin on jääntä paljon aikaa monenlaiselle aprikointiin ja erikoisesta Sakkola Petäjäjärve muistot ja tapahtumat o kierrellelle mieles, nii nyt tulit taas mielee petäjäjärveläisii nimet, mite sillo joututti käyttämää hyvi paljo muita ku sukunimmii.

Piäasjasha tää johtu käytännö syist ko petäjäjärvelläki monel ol sama sukunimi ja etunimi, sillo pit jollaki viisii erottaa.

Esmerkiks ko meil ol viis Nuoran Mattii ja Karvase Juhhoo, ni ota siit heist selvää. Sen takkee ei puhuttu Nuora Matist, vaa Pieterin Matt, Petun Matti – Juhaseän Juho ja Holma Juho. Heijä joukostaa taa löytyit Ämmälä Juho-Marti Juho-Anti kutsumanimet eikä erehyksii piäst tulemaa.

Nimet olivat voimassa talvisotaan asti.

Postissa ja korvausasioissakin sattui joitakin sekaannuksia, jotkut sitten muuttivat sukunimensä.

Luettelenpa nyt aluksi sellaiset sukunimet, jotka olivat käytännössä ilman lisänimiä: Sääksjärvi, Laitinen, Vesalainen, Väänänen, Nihti, Saukkonen, Paukku, Nirkkonen, Kuparinen, Ryyppö, Luukko, Silvasti, Sihvo, Suokas, Raaska, Pulakka, Lopenen, Savolainen, Suikkanen, Pursiainen, Virolainen, Lemmetti, Riikonen, Paussu, Systä, Ollikainen, Puolakka, Mönkäre, Ruuna, Karja, Kuokkanen, Kuoppa.

Mutt sit tarvitii Nuora Mattiloi ja Karvasen Juhojen lisäksi selventävyi nimiä, joita tässä yritän muistella.

Ja meillä oli: Ämmälän Antti, Arti Helena, Simo Vilkke, Juhaseän Jurkka,

Apekka, Tahvo Hessa, Akseli Iida, Anti Emppa ja Liippo, Jaakko Aapro, Marti Ville, Junaville Kaisa, Junala Eemeli, Tahvo Antti, Eljaksen Helena, Kose Eemeli, Yllö Jurka Eemeli, Jussila Jurkka, Ahola Antti, Pitkä Riku, Pien Manu, Kujassuu Riku, Jurkan Matti, Hiekkamää Ville, Suure Anti Eemeli, Varvu Juho, Pien Ale, Tommila Ukko, Nuuvi Empsu, Villemari Matti, Hökkel Juho, Muna Matti, Matseä Ville, Pekka Eemeli, Ahola Antti, Kose Martti, Jussila Jurkka, Jaakoanti Juho, Anti Matti, Juho Mar, Miko Helena, Rakuuna, Ukola Antti, Iivari August, Alberti Aksel, Marti Heli, Voutilan Abert.

Täshä näitä kotkylän nimiä on, mie kylä muistan heist jokaikisen. Ja mie taas olin

Raaskan Jurkka

Kotikylillä Vuokselassa

Kymäläisten ja Väisästen matka kesällä 2001

Kymäläisten ja Väisästen Vuokselan matkaan osallistui 21 henkilöä. Kuva otettu Vuokselan kirkolla sankarivainajien muistomerkillä.

Vuokselanmatka tapahtui 15. - 18.6.2001. Lähdimme matkalle Tapani Pitkäsen linja-autolla ja matkareitti kulki Hattulan Parola- Hämeenlinna, Porvoo, Vaalimaa, Viipuri ja Kiviniemi. Yövyimme Losevon hotellissa ja seuraavana päivänä kävimme Vuokselan kirkolla Väisästen ja Kymäläisten kotipaikoilla Uudessakylässä. Yritimme mennä Uudestakylästä Vuosalmen lossipaikalle, mutta jouduimme kääntymään takaisin erittäin huonon tien takia.

Iltaretki tehtiin Tiurinlinnan raunioiden ja Räisälän kirkonkylän kautta Käkisalmeen. Paluumatkalla poikkesimme Pyhäjärven Musakasassa.

Kolmantena päivänä lähdimme kotimatkalle ja Äyräpään kautta tultiin Viipuriin, jossa poikkesimme torilla ostoksilla. Vaalimaan kautta tultiin kotiin.

Matkaa pidettiin hyvänä ja moni oli valmis lähtemään uudestaan.

Aimo Kymäläinen

Tulevia Vuoksela-tapahtumia v. 2002

21.3.2002 klo 18 - 20 Pitäjäesittelyt Karjalatalolla Helsingissä
Vuoksela ja Sakkola

Vuosikokous ja Vuoksela-juhla 9.6.2002 Tammelassa.

Kotiseutumatkat Vuokselaan.

Vastuullinen matkatoimisto, Lomalinja Oy

1.- 3.6.2002 (3 pv) ja

25. - 28.7.2002 (4pv) sis. Käkisalmijuhlapäivän 27.7.

Teemana

“Kesäpäivä Karjalassa, Karjalan matkaaajat kohtaavat”

Varattu yksi bussi/matka.

Varaukset ilm.järjestyksessä Taisto Virkille.

**NYT JOUKOLLA MATKAAN
JA OTETAAN NUORIA MUKAAN!**

Pöydän ääressä etuasemalla istuvat Veikko Juvonen ja Väinö Ryyppö

Arepyhäiltaa vietettiin Karjalatalolla

Vuokselalaisten perinteellistä Arepyhäiltaa vietettiin Karjalatalolla 27.12.2001. Tapahtumalla on pitkät perinteet pääkaupunkiseudun vuokselalaisten kokoontumisena joulun ja uudenvuoden välisen viikon iltatapahtumana.

Vuoksela-Seuran kunniajäsen, kotiseutuneuvos Väinö Ryyppö on ollut tilaisuuden kantava voima tilaisuuden ohjelman ideoijana ja itse tilaisuuden seremoniamestarina sekä ohjelmasuorittajana.

Tällä kertaa tilaisuuteen osallistui 14 henkeä ja osanottajia oli Tampereelta asti. Tapahtumaan virittyädyttiin laululla Arkihuolesi kaikki heitä, jonka jälkeen seuran puheenjohtaja Taisto Virkki toivotti osanottajat tervetulleiksi. Puheenvuorossaan hän toi julki päättyvän vuoden seuran toimintaa sekä loi katsauksen vuoden 2002 toimintaan.

Tiedottamisen uudet tuulet ovat seuran toiminnassa tärkeällä sijalla ja tapa, jolla jäsenistöä voidaan palvella entistä paremmin. Hän kertoi yhteistyöstä Sakkola-Säätiön edustajien kanssa tavoitteena vuonna 2002 mennä mukaan Suvannon Seutu-lehteen. Ensimmäiset lehtitilaukset tehtiin jo itse tilaisuudessa.

Sylvian joululaululla jatkettiin ja

laulun syntymiseen oli Väinö Ryyppölä perusteelliset tiedot. Sylvia, joka oli ollut pikkulintu, toi julki laulussa luomakunnan ihanuutta ja Luojan hyvyttä. Laulun takana on sanoittajana ollut Topelius ja sävellyksen tekijänä Collan.

Joulukahvituksesta oli huolehtinut seuran sihteeri Raija Jyrinki miehensä avustuksella. Kahvit maistuivat piirakoiden ja joulutorttujen kera.

Seuran kunniapuheenjohtaja Veikko Juvosen muistot veivät ajassa kuuden vuosikymmenen taa eli tarkalleen Loppiasatton v. 1942. Hänen lomamatkansa Imatralta Viipuriin junalla ja sieltä edelleen linja-autolla Vuoksenrannan Kaskiselän kylään oli varmasti sotajan kokemuksena mieleenpainuva. Edelleen matka jatkui jalan reppu selässä kohteena Vuoksen Uudenkylän kotimaisema, jossa hänen vanhempansa oleskelivät.

Matka oli talvinen, tuulinen ja tie-maa sankan lumen peitossa. Matka kulki Vuosalmen kautta ja siellä maisema oli hirveän näköinen, koska kylän 200 taloa olivat tuhoutuneet sodassa. Pystyssä näkyi olevan vain yksi talo, joka myöhemmin selvisi, että se oli Veikon tulevan vaimon kotipaikka. Matka oli hyvin väsyttävä ja myös

pelko desanttien olemassaolosta kai-veli mieltä.

Viimein matka päättyi Uuteenkylään ja pimeyden keskellä pääsin Hilja ja Herman Juvosen taloon, jossa myös vanhempani oleskelivät, koska oma koti oli tuhoutunut sodassa. Minut ohjattiin suoraan vuoteelle ja Hilja toi kuumaa mustaviinimarjamehua, jonka hyvää makua en koskaan tule unohtamaan. Aamulla sitten jatkoin isäni kanssa hevosella matkaa parin kilometrin päähän kotiin, jossa totesimme navetan olevan palaneena ja asuinrakennukseen katon luhistuneen Vuoksen takaa tulneiden kranaattien vaikutuksesta. Se oli muistorikas matka, päätti Veikko esityksensä.

Laululla jatkettiin; Onkos tullut kesä, nyt talven keskelle, minkä jälkeen katseltiin videolta edellisen kerran arepyhä-tilaisuuden ”parhaat palat”. Väinö Ryyppön loppuyhteenveto alkoi laululla ”Näin miehen kerran ja hilpeän työn”. Näin missä sykkii Karjalan syön. Kaikki ketä paikalla olivat, saivat Väinöltä omat kiitoksensa ja myös kotiin viemisenä hän lähetti lämpimät terveiset läheisille. Tilaisuus päättyi lauluun ”Maa on niin kaunis”.

Taisto Virkki

Karjanhoitokurssin osanottajia Sakkolan Ojaniemessä Lampun talossa. Vasemmalla istumassa talon emäntä. Kuvan lähettäjä Helvi Lahtisen äiti on takarivissa oikealla. Kuva on otettu 1920-luvulla.

Tilauskuponki SUVANNON SEUDULLE

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun hintaan 20 euroa

Nimi

Osoite

Kestotilauksena ☐

Vuodeksi 2002 ☐

Lahjatilauksen saaja:

Maksaja

Laskutusosoite

Palautetaan osoitteella Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä

Sakkola -museo -hankkeen postiosoite on:

**SAKKOLA-MUSEO/
SAKKOLA-SÄÄTIÖ
PL 15
37500 Lempäälä**

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun, sekä
Lempäälässä Anneli Kuisma ja Aaro Viskari
Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 03- 3748 410

Sakkolan historia II maksaa 70 markkaa ja
Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110 markkaa.
Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut.

**HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA
- VAIKKAPA LAHJAKSI!**

SAKKOLAN PITÄJÄ- JUHLAN VIDEO

Saatavissa nyt myös 50 minuutin mittainen pitäjäjuhla-video kesän
1997 juhlista Sakkolassa. Tilaa värikäs dokumentti historiallisista
juhlallisuuksista Karjalan kotikunnuilta hintaan 150 markkaa.

TILAUKSET:

Ilpo Kuperinen puh. 03- 3738 195, 254 0640 tai 0400 307 550

Videota voi myös noutaa Crane Video Oy:n toimipisteestä
Tampereen Näsilinnankatu 28

tai Vesilahdesta Kuperisen kotoa Rautialantie 525.

Tilauksia otetaan vastaan myös Sakkola-Säätiössä.

PITO-KALAASI KY

Pitopalvelu Aila ja Kati Heikkilä, Tampere

Puh. 03-343 3902, 03-266 2002, 0400 548 526

Putkiliike P. Nuora Ky

37560 KULJU

Puh. 367 6100

**TILAA SINÄKIN
SUVANNON SEUTU**

♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

*Seuraava lehti
ilmestyy maaliskuussa.*

SUVANNON SEUTU

**Suvannon ympäristön
kotiseutulehti**

Ilmestyy vuonna 2002 8 kertaa

Tilaushinta

20 euroa/vuosikerta

Ilmoitushinnat

0,20 euroa palstamillimetri
(+alv 22%)

Pankki

TSOP, 37500 Lempäälä
Tilinumero 522803-211955

Toimitus Suvannon Seutu,

Rautasema, 37550 Lempäälä

Puhelin (03) 374 8448 iltaisin
tai 040 730 2622

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä

Metsäpirtin yhdyshenkilö

toimittaja Anja Kuoppa, Janakkala
p. 044 28 44 330

Toimituskunta

Esko Kallonen

Eero Koppanen

Ritva Koski

Juha Kuisma

Hannu Paukku

Aila Alanen

Anja Kuoppa

Taisto Virkki

Kirjapaino Vammaspaina, Vammala